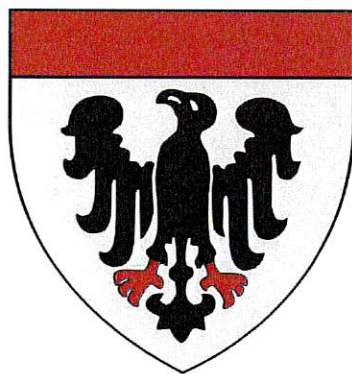

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Üllő
Város Önkormányzata

2019-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	12
Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. Mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	66
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	72
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	78
8. A helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	87
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	88
Jövőképünk	88
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) összegző táblázat.....	89
1. Megvalósítás	94
A megvalósítás előkészítése	94
A megvalósítás folyamata	95
Monitoring és visszacsatolás	96
Nyilvánosság	96
Érvényesülés, módosítás	97
2. Elfogadás módja és dátuma	98

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Üllő Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Üllő közel 12 ezer fő lakosú város Pest megyében, a Pesti síkság szélén fekszik. A fővárostól 25 km-re délkeletre, a Ferihegyi Repülőtértől 5 km távolságra található a 400-as főút mentén, Vecsés és Monor között. A település domborzati viszonyait tekintve sík, felszíne néhány méternyi szintkülönbség között van. Állandó jellegű vízfolyása, állóvíze nincs, csak csapadék elvezető csatorna-rendszere van, mely a Gyáli patakba van bekötve.

Az elmúlt évtizedekben végzett ásatások szerint Üllő már az őskorban is lakott volt.

A település neve személynévből keletkezett, Árpád harmadik fiától származtatható: Jelech-Hülek-Illew-Üllő a név kialakulásának fontosabb állomásai.

A falu első okleveles említése a tatárjárás után, 1252-ből maradt ránk, a dokumentum, mint elhagyott pusztát említi a területet. Néhány évtizeddel később már bizonyosan lakták a falut, mivel egy 1289-ben kelt határjárásról beszámoló oklevél szerint a terület az "üllői nemesek földje". A község ennek megfelelően 1989-ben ünnepelte fennállásának 700 éves évfordulóját.

Üllő igazi fénykorát a történészek a XV. század végére, a XVI. század elejére datálják, amikor is Üllő Pest megye Duna-balparti részének törvénykezési székhelye volt.

A település a kilencvenes évek elejéig tipikus agglomerációs, alvóváros jellegű volt. A közlekedési infrastruktúrák (átmenő országos főközlekedési út és vasútvonal, a repülőtér közelsége) adta kedvező geopolitikai helyzetét nem tudta kihasználni, annak szinte az ezred fordulójáig csak a hátrányát szenvedte el.

Az elmúlt évtizedben jelentős átalakuláson ment keresztül a település. Kihasználva az agglomerációs elhelyezkedésből adódó előnyöket, egyre több ipari, kereskedelmi szolgáltató tevékenységet folytató vállalkozás kezdte meg működését, így Üllő mezőgazdasági jellegű településből mára kereskedelmi és szolgáltató központtá nőtte ki magát.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település 2005. július 1-jén kapta meg a városi rangot. Célunk, Üllő legyen egy minőségi városi szolgáltatásokkal rendelkező zöld város, amely Budapest és a nemzetközi repülőtér közelségéből adódó előnyös fekvésére alapozva tovább erősíti gazdasági versenyképességét és egyedi rekreációs vonzerő kialakításával fejleszti turizmusiparát.

A gazdasági életünk fejlődése kacsán létrejövő munkahelyek vonzzák a környező települések, sőt a főváros peremkerületeinek munkaképes lakosságát is.

A település lélekszáma folyamatosan nő, különösen dinamikus a fejlődés 2005 óta, amelyhez nagymértékben hozzájárul a város infrastrukturális fejlődése.

Üllő Város fejlődése térségi katalizátornak tekinthető. Kevés település dicsekedhet két Ipari Park címmel, hiszen a településen működik a Viktória és Férihegy Ipari Park.

Önkormányzatunk 2010-ben sikeresen részt vett a Befektetőbarát Településekért Programban is, melynek eredményeképpen ezüst fokozatú oklevéllel jogosulttá váltunk a „befektetőbarát” minősítő jelző használatára.

Városunk belterületén szinte teljes körű a közműves infrastrukturális ellátottság, biztosított az ingatlanok elektromos energia, víz és gázellátása, illetve a szennyvízcsatorna kiépítettség is. A MÁV nagy horderejű fejlesztést hajtott végre, amely során korszerűsítették a vágányhálózatot és a térvilágítást, valamint új gyalogos aluljárót és széles-magas peronrendszert építettek ki. Ugyanezen a területen önkormányzatunk pályázat keretében 60 férőhelyes P+R, B+R gépjárműparkolót és kerékpártárolót létesített.

A fejlődés kedvező menetének alakulásában elsődleges szerepet játszik Üllő Város Önkormányzatának aktív szerepvállalása. A város vezetése folyamatosan keresi a pályázati lehetőségeket, a különböző fejlesztési területekre tervezett beavatkozások teljes körű megvalósítása érdekében.

Az elmúlt 5 évben városunkban számos beruházás valósult meg hazai és uniós forrásokból.

Európai Unió forrásból 2013-ban bővítésre került közel 220 nm épületrésszel a Babarózsa bölcsődénk, valamint egy teljeskörű ivóvízminőség javító program keretében biztosítottuk az egészségesebb, hatékonyabb ivóvízellátást lakosaink részére. 2017-ben városunkban épületenergetikai felújításokat valósítottunk meg az Árpád Fejedelem Általános Iskolában, az Egészségházban és a Napraforgó óvodában. Ugyanebben az évben sikerült valamennyi óvodánk részére támogatást nyernünk a teljes óvodai eszközparkok fejlesztésére, így kinti, udvari és benti játékokat, egyéb eszközöket és bútorokat is beszerezhettünk részükre.

2017-ben lezárult a Kisfaludy téri Csicsergő óvoda bővítése, melynek keretében 2 új csoportszobával és a kötelező kiszolgáló-helyiségekkel bővült az óvoda épülete, egy Nemzetgazdasági Minisztérium által kiírt, nyertes pályázatnak köszönhetően. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium és a BMSK Zrt feltételei szerint megépülhetett a Cigri szabadidőparkban egy C típusú, fedett sportpark. Szintén 2017-ben a Gyöngyvirág téri óvoda udvarán egy 6x12m műfüves focipályát alakítottunk ki az Ovi-Foci Közhasznú Alapítvány támogatásával, valamint az Árpád Fejedelem Általános Iskola udvara is bővült egy 22 x 42 m rekortán pályával, a Magyar Labdarúgó Szövetségtől elnyert támogatásból.

A HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. által minden évben kiírásra kerül a Társadalmi Felelősségvállalási Program, melyekre szinte mindig sikeresen pályázunk. Ennek keretében 2013-ban a Városházán lévő Községi Központ fejlesztése, 2014-ben Mihály napi sokadalom, virágosítás, parkosítás, fásítás, szemétszedési akció történt meg, 2015-ben Honfoglalás c. színházi előadás rendezéséhez és kapcsolódó technikai és szolgáltatási feltételek biztosításához kaptunk támogatást, 2016-ban egy művésztelep létesítését az Üllői Helytörténeti Gyűjtemény udvarán, valamint a Mihály napi sokadalom megrendezését támogatta a HungaroControl Zrt.

2017-ben a Napraforgó óvoda új tornaszobájához kapcsolódó eszközbeszerzésére és az üllői Sportnap rendezésére nyertünk támogatást. A 2018-as évben a Cigri Szabadidőpark fejlesztése zajlik, amely várhatóan áthúzódik a 2019. évre is.

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával több rendezvényünk is megvalósulhatott, 2013-ban részt vettünk az országos "Itthon vagy - Magyarország szeretlek" rendezvénysorozatban, 2016-ban pedig megrendeztük a Doberdói Bánlaky József műveltségi vetélkedőt.

A Belügyminisztérium által kiírt pályázati lehetőségeket kihasználva, 2015-ben a Pávay-Vajna utcát újítottuk fel, 2016-ban pedig az egészségházunkat, melynek keretében megtörtént az intézmény komplett tetőszerkezetének cseréje, valamint - az Egyenlő Bánásmód Hatóságnak is megfelelően - létesült az épülethez egy személyi felvonó is. 2017. január 11-én a tűzkárt szenvedett Napraforgó óvodánk újjáépítési munkálatait támogatta a minisztérium, a rendkívüli eseményre tekintettel. A jövőre nézve rendelkezünk egy belügyminisztériumi támogatói döntéssel, melynek köszönhetően megtörténhet az Árvácska utca fejlesztése.

A Pénzügyminisztérium által kiírt pályázati lehetőségeket is figyeljük évek óta, ezzel a támogatással valósulhatott meg az idei évben a Deák Ferenc utca fejlesztése és csapadékvíz-elvezetésének kialakítása. Jelenleg két támogatói döntéssel rendelkezünk részükről, melyeknek köszönhetően a jövő év folyamán elkezdődhet egy új, 4 csoportos óvoda építése a Dóra Sándor körúton és a Vasadi utca fejlesztése.

Intézményeink biztosítják a jogszabályokban meghatározott kötelező (oktatás-nevelési, szociális, egészségügyi, gyermekvédelmi, közművelődési) feladatok ellátását, de ezen túlmenően önkormányzatunk felvállalja olyan szolgáltatások nyújtását is, amelyek nem tartoznak e körbe, ugyanakkor jelentős mértékben hozzájárulnak esélyegyenlőségi céljaink megvalósításához. (pl. gyógytorna, labor jelzőrendszeres házi segítségnyújtás)

A település aktív közösségi életének meghatározó szereplői a helyi civil szervezetek, melyek céljaik megvalósítása mellett tevékenyen részt vesznek városi rendezvényeink szervezésében és lebonyolításában egyaránt.

E fejlődés hatására, mint az az alábbi táblázatokból jól látható, az elmúlt években – ha különböző mértékben is, de – folyamatosan növekedett a település lakosság száma. Ez – mint azt a 11. oldalon lévő tábla is érzékelteti - a bevándorlásnak köszönhető.

Mint azt már említettük, városunk a fővároshoz közel fekszik, jó közlekedési lehetőségekkel. Közúton személygépkocsival és távolsági autóbuszjáratokkal, kötött pályán vonattal jól megközelíthető. Ez ideális mindazoknak akik Budapesten dolgoznak, a különböző szolgáltatásokat (kultúra, művelődés, sport stb.,) ott veszik igénybe, viszont lakhatásukat egy nyugodtabb, vidéki kisvárosban képzelik el.

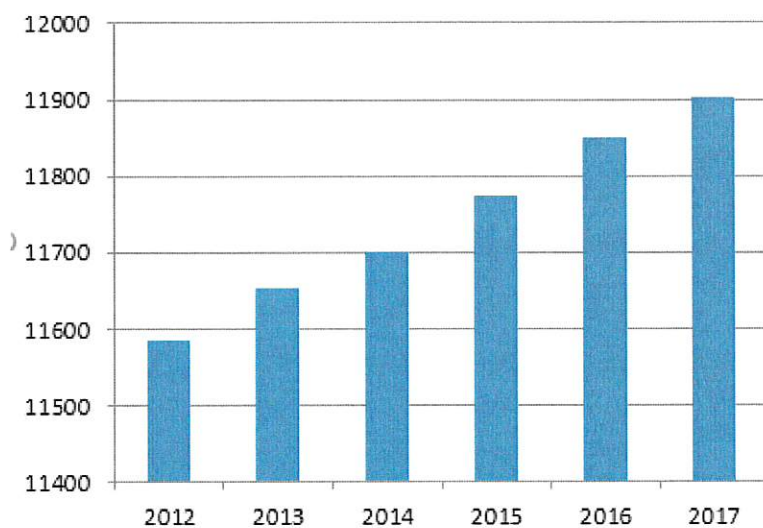
Ehhez a helyi lehetőségek is biztosítottak, hiszen az elmúlt években településünkön is számos új lakás épült, lassan benépesül lakóparkunk is.

Az itt letelepülni szándékozók számára vonzerőt jelenthet az is, hogy nő a munkahelyek száma is, így lehetőség van helyben munkát vállalni, megspórolva ezáltal az utazással eltöltött időt.

Önkormányzatunk mindent megtesz annak érdekében, hogy a város lakossága jól érezze magát a környezetében: szociális rendeletei, helyi építészeti-gazdasági elképzelései, oktatási- és egészségügyi fejlesztései, pályázat-orientáltsága stb. megfelelnek századunk elvárásainak, az EU szabályainak és nem utolsósorban az emberek igényeinek.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	11585	bázis év
2013	11653	100,6%
2014	11701	100,4%
2015	11774	100,6%
2016	11851	100,7%
2017	11904	100,4%
Forrás: TeIR, HVR		

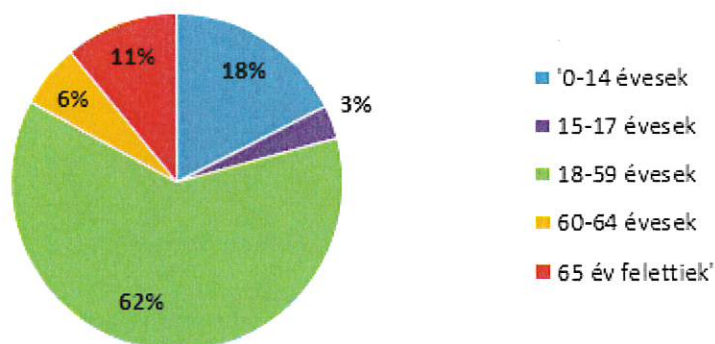
Lakónépesség

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

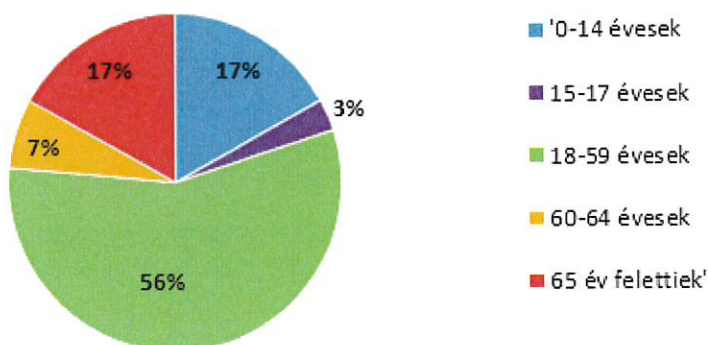
Rajzterület Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	5751	6122	11 873	48,44%	51,56%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			427		
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	1013	1038	2 051	8,53%	8,74%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	185	188	373	1,56%	1,58%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	3571	3456	7 027	30,08%	29,11%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	350	407	757	2,95%	3,43%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	632	1033	1 665	5,32%	8,70%
Forrás: TeIR,HVR					

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Diagramterület

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

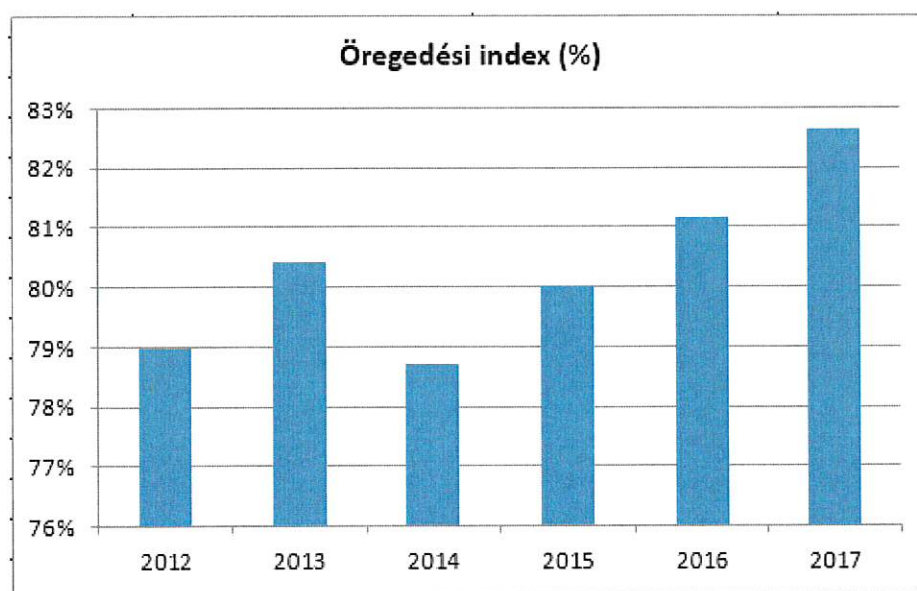
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	163	127	-36
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	108	148	40
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	129	141	12
Összesen	400	416	16
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok, HVR			

A fenti táblázatok adatiból látható, hogy 2012-2017 között 319 fővel gyarapodott városunk. Az összlakosság nemek szerinti megoszlása kis mértékben változott 2017-re: továbbra is több nő él Üllön, mint férfi. Ha korcsoportomként vizsgáljuk a lakosság számát és annak módosulását (0-14 év, 15-17 év, 18-59 év, 60-64 év, 65 év felett), csak a 18-59 éves „kategóriában” magasabb a férfiak aránya, mint a nőké. A legnagyobb különbséget a 65 év feletti korosztályban láthatjuk, a „hölgyek” több, mint 1,6-szor vannak többen az „uraknál” és az arány a két vizsgált évben szinte alig változott.

A 15-17 éves (középiskolás korú) gyermekek számát 2001-ben, majd 10 év múlva, 2011-ben vizsgáltuk: ennek eredménye, hogy a 15 éves gyermekek száma 163-ról 127-re csökkent, de a 16-17 éveseké emelkedett, így összességében a 10 év alatt számuk 400-ról 416-ra nőtt.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	1525	1931	78,97%
2013	1564	1945	80,41%
2014	1568	1992	78,71%
2015	1621	2026	80,01%
2016	1665	2051	81,18%
2017	1 702	2 059	82,66%
Forrás: TeIR, HVR			

A 3. számú tábla az „Öregedési indexet” mutatja be, azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira hány fő 65 éven felüli jut. Ha 100 év alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiak vannak többen, tehát a település előregedő.

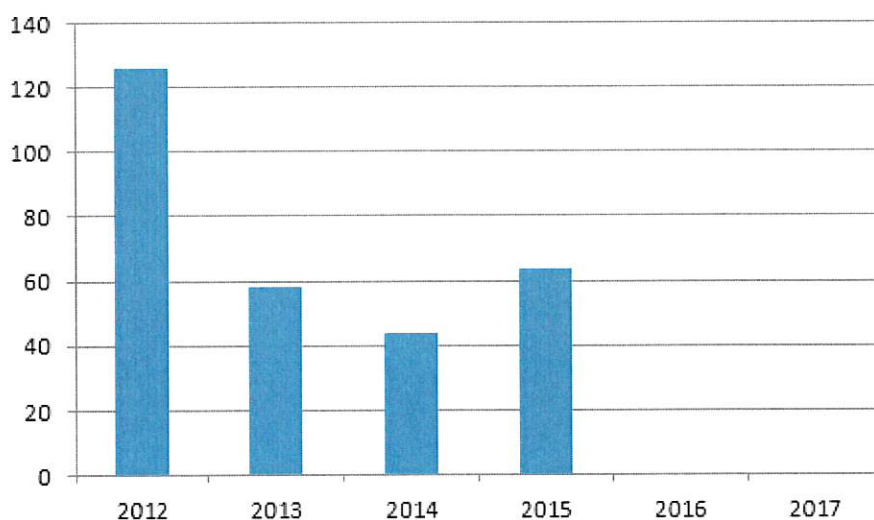
2012-2017-ig évenként kiszámolva az öregedési indexet azt tapasztaljuk, hogy minden évben 100 alatti az érték, vagyis több a 14 év alatti korosztály, mint a 65 év feletti, a „legfiatalosabb Üllő” 2014-ben és 2012-ben volt, a mutató akkor nem érte el a 80 %-ot. Sajnos az értékek évről évre növekszenek; a 2015-ös 80,01 % után 2017-ben közel 83 %. Ez mutathatja azt is, hogy az idősek életminősége, orvosi ellátása javul.

A 0-14 éves korúak száma is folyamatosan, jelentősen emelkedik, ez köszönhető többek között a bevezetőben bemutatott kedvező „városi” hatásoknak. Míg 2012-2017-ig a 65 év felettiek száma 177 fővel, addig a 14 év alattiak száma csak 128 fővel emelkedett, ez az arány látszik az „Öregedési index” -ből.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	294	168	126	10,9
2013	293	235	58	5
2014	302	258	44	3,77
2015	388	324	64	5,45
2016	412	412	0	9,35
2017			0	
Forrás: TeIR, HVR				

Belföldi vándorlások egyenlege (fő)

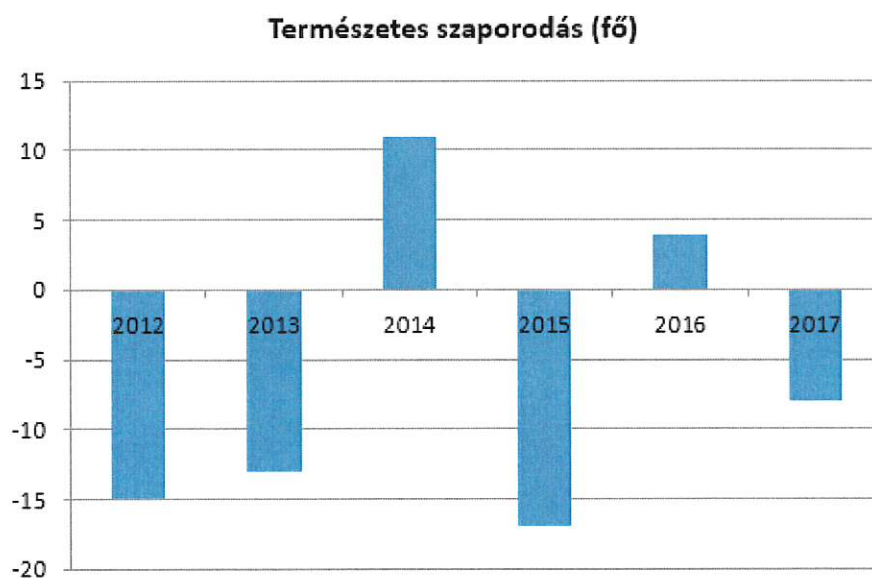

A 4. számú táblázat a „Belföldi vándorlások” -at mutatja meg. A vizsgált évek értékeiből számítható ki a település „vonzereje”, azaz, hogy az odavándorlás vagy az elvándorlás száma nagyobb. Üllő vonatkozásában a számok azt jelzik, hogy 2012. és 2016. között az oda- és az elvándorlás száma is növekedett (ahogyan a lakosságszám is), de az elvándorlás minden évben kevesebb, mint az odavándorlás, tehát – ismét visszautalva Üllő bemutatására – az emberek szívesen választják városunkat lakóhelyül. 2012-ben kimagaslóan jó volt ez az érték, az adatokat jól szemlélteti a grafikon.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	123	138	-15
2013	127	140	-13
2014	131	120	11
2015	130	147	-17
2016	131	127	4
2017	133	141	-8

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az 5. számú táblázat a „Természetes szaporodás” -t mutatja be, sajnos főleg negatív értékekkel. 2012-2017. között, a 2014-es és a 2016-os évet kivéve, minden évben több volt az elhaltak, mint az élve születettek száma. 2016-ban a természetes szaporodás 4 fő volt, és 2017-ben 2 gyermekkel több született, sajnos a 2017-es halálzásról nincs még adatunk, de reméljük, hogy kevesebb, mint a születés.

Értékeink, küldetésünk

Üllő Város Önkormányzata döntéshozatala, tevékenysége és működése során figyelembe veszi az esélyegyenlőség alapelveit, ezzel biztosítva a lakosság valamennyi szegmense részére egyenlő esélyű, élhető környezet kialakítását. Nem pusztán a kötelezően ellátandó feladatok, közszolgáltatások biztosítása, intézményeink működtetése tartozik az önkormányzat tevékenységi körébe, hanem ennél sokkal szélesebb skálán mozog az általa ellátott feladatok köre.

A nem kötelezően ellátandó feladatai közül kiemelkedő a helyi társadalmi szervezetekkel történő együttműködés. Az elmúlt évek folyamán (sikerrel) igyekeztünk hatékonyan működő, szoros kapcsolat kialakítására városunk civil szervezeteivel. Számos olyan rendezvény, program kerül megrendezésre az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése eredményeképpen, melyek a helyi értékek, kultúra és társadalmi összefogás elveit tűzik ki célul.

Célunk, hogy a helyi közösségformáló szemlélet mellett az esélyegyenlőség elveinek megvalósítása is egyaránt érvényesüljön önkormányzatunk tevékenységének gyakorlása során.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Üllő Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

A Kormányrendelet előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi mindannyiunk számára fontos érték. Esélyegyenlőségben mindenkinek egyforma esélye kell legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, hogy milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszútávú érdeke, hiszen növeli a település versenyképességét. Az esélyegyenlőség biztosítása a legtöbb esetben nem jár többletköltséggel: csupán személtváltást, rugalmasságot, nagyobb figyelmet igényel a szervezet részéről.

Üllő Város Önkormányzata döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervezetekkel, civil szerződéseivel, egyesületeivel és alapítványaiival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő fontosabb döntések (rendeletek, határozatok a következők:

- a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról,
- a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerről,
- a helyi ösztöndíjrendszerről,
- civil szervezetek támogatási rendjéről,
- az önkormányzat költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletek,
- antiszegregációs terv elfogadása,
- együttműködési megállapodás a Civil Érték egyesülettel.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Üllő Város Önkormányzat HEP-jének készítése során az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók kerültek áttekintésre, ezzel biztosítva az önkormányzati dokumentumok összhangjának megeremtését:

- Üllő város Önkormányzatának Gazdasági programja 2014-2019-ig
- Üllő Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
- Üllő Város Településfejlesztési koncepciója
- Üllő Város Településszerkezeti Terve
- Üllő Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája
- Üllő Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
- Üllő Város Önkormányzatának helyi rendeletei
- Üllői Polgármesteri Hivatal Esélyegyenlőségi Terve
- Üllő Város antiszegregációs terv
- ITB – Integrált Területi Befektetéseket megalapozó tanulmány
- Local AGENDA: Üllő Város Fenntartható Fejlődése Helyi Program
- A Pest Megyei Területfejlesztési Program a kiemelt gazdasági-logisztikai zóna települései között említi Üllőt.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Önkormányzatunk korábban – élve az önkormányzati törvényben, valamint a társulási törvényben biztosított lehetőséggel – több feladat ellátásáról társulásos formában gondoskodott. Ezek közül kiemelhető az egyes szociális alapszolgáltatási, gyermekjóléti és közoktatási feladatok ellátására létrehozott Üllő és környéke Mikrotérségi Intézményi Társulás, melyben – településünk „gesztorságával” - 7 önkormányzat vett részt (Üllő, Bénye, Káva, Vasad, Gomba, Nyáregyháza, Csévharaszt.)

Ez a – nem jogi személyiségű - intézményfenntartó társulás 2007. decemberében jött létre és 2013. július 1-ig működött. 2013. január 1-jén ugyanis hatályát veszítette a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény, valamint a települési

önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. törvény, illetőleg ezzel párhuzamosan hatályba lépett a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló CLXXXIX. törvény IV. fejezete „A helyi önkormányzatok társulásai” címmel. Az új jogi szabályozás következtében felül kellett vizsgálni a társulási megállapodásokat, melynek eredményeként az a döntés született mind a „gesztor”, mind a mikrotérségi társulásban részt vevő települések részéről, hogy – részben anyagi megfontolásból, részben az adminisztrációs terhek jelentős növekedése miatt - nem kívánják a társulás jogi személyiségű formában történő további működtetését. Így ezen időponttól – a már önállóan Üllő Város Önkormányzata által fenntartott intézmény – feladat-ellátási szerződés révén nyújtott szolgáltatást az azt igénylő önkormányzatok részére.

A jogszabályi környezet ismételt változása (járási rendszer kialakítása, közös önkormányzati hivatalok létrehozása) újabb feladatátrendeződést hozott, így intézményünk (Humán Szolgáltató Központ) ma már csak településünk lakosainak ellátásáról gondoskodik.

Önkormányzatunk tagja továbbra is a Monor és Térsége Többcélú Önkormányzati Társulásnak, de ebben már csak a főépítési feladatok ellátása vonatkozásában vesz részt, miután a Főépítési Társulás is beolvadt a Többcélú Társulásba.

Fentieken túlmenően önkormányzatunk társulás formájában gondoskodik – Gyömrő és környéke mikrotérségi intézményi társulás – az idősok nappali ellátásának biztosításáról, mivel eddig minimális igény mutatkozott e szolgáltatás igénybevételére így önálló működtetése nem lenne gazdaságos.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőségi helyzetelemzéshez sokrétű adatgyűjtés történt. A helyzetelemzés alapjául szolgáló adatokat egyrészt a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzati intézmények és társszervek (járási hivatal, tankerület és általa fenntartott és működtetett intézmények) által nyújtott adatokból, másrészt a TeIR rendszerből válogattuk le. A feltárt adatok birtokában igyekeztünk adathű képet festeni arról, hogy Üllő Város Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy településünkön érvényesüljenek az esélyegyenlőség elvei.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nemcsak tudományos fogalom a szociológián, hanem a hétköznapi életünk jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatásbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

Míg korábban az öregkori szegénység volt a jellemzőbb, addig napjainkban a gyermekeké vált azzá, így a legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, a kedvezőtlen jövedelmi- és eladósodott helyzetű családok, gyermeküket egyedül nevelő szülők, a munkanélküliek, a pályakezdők, a nagycsaládosok és a hajléktalansággal veszélyeztetett személyek.

A 2011. évi felmérések szerint hazánkban minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, ebből 1,2 millió felett van a mélyszegénységben élő emberek száma.

A 2017-es adatok szerint országos szinten némi csökkenés tapasztalható, ami köszönhető a foglalkoztatási lehetőségek bővülésének, a jövedelmek emelkedésének, valamint a közfoglalkoztatási programoknak.

A városban a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben, nyomorban élő ember, család korábban sem volt és jelenleg nincs, de a gazdasági válság időszakában fennállt annak veszélye, hogy munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezethet.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt években tapasztalható gazdasági változások és kormányzati intézkedések következtében – mind országos mind helyi szinten – nőtt a foglalkoztatottság, bővültek a munkalehetőségek, a jelenlegi ellátórendszerrel kezelhetők a problémák. Azon személyek számára, akik valamilyen okból nem tudnak elhelyezkedni a nyílt munkaerőpiacon így a megélhetésükhöz nem rendelkeznek megfelelő jövedelemmel igyekszünk bevonni a közfoglalkoztatásba illetve különböző szociális ellátások révén megakadályozni elszegényedésüket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az esélyegyenlőségnek ugyanis kulcselemei a foglalkoztatottság és a munkavégzés, mert ezek biztosítják a lakosság gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételét.

A mélyszegénység kialakulásának és konzerválódásának egyik fő oka a munkajövedelem hiánya.

Sajnálatos tapasztalat, hogy a foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák stb.) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elvesztve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemlélet béli hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

A településen élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre.

A roma származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi kirendeltséggel együtt igyekszünk elősegíteni, kihasználva a közfoglalkoztatás lehetőségét, amely erősíti munkavállalási esélyeiket.

Fontos feladatának tekinti az önkormányzat – együttműködve a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal – e csoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci reintegrációjuk elősegítését.

Az alábbi táblázatok szemléltetik a városunkra jellemző foglalkoztatottságot és azok változásait.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
				fő	%	fő	%	fő	%
2012	4 039	4 027	8 066	233,50	5,78	208,00	5,17	441,50	5,47
2013	4 017	4 060	8 077	236,50	5,89	216,00	5,32	452,50	5,60
2014	4 040	4 072	8 112	199,50	4,94	183,25	4,50	378,25	4,66
2015	4 033	4 069	8 102	170,25	4,22	139,00	3,42	309,25	3,82
2016	4 051	4 106	8 157	149,00	3,68	120,25	2,93	242,00	2,97
2017	n. a.	n. a.	8.254	127,25	n. a.	87,75	n. a.	215,00	2,6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázatból leolvasható, hogy Üllön a munkavállalási korú népességhez viszonyítva a munkanélküliség az elmúlt öt évet figyelembe véve folyamatos csökkenő tendenciát mutat mind a férfiak, mind pedig a nők esetében. Ez a térségi és az országos adatokat nézve is jónak mondható. (pl. Budapesten ez az arány 6,1 %)

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott állás keresők száma összesen	fő	452,50	378,25	309,25	242,00	215,00
20 év alatti	fő	8,00	6,00	5,75	4,50	4,25
	%	1,77	1,59	1,85	1,85	1,97
20-24 év közötti	fő	50,25	49,75	34,25	31,00	11,75
	%	11,10	13,15	11,07	12,8	5,46
25-29 év közötti	fő	41,25	37,00	30,00	23,50	13,75
	%	9,12	9,78	9,70	9,71	6,39
30-34 év közötti	fő	47,75	32,75	23,50	17,00	15,25
	%	10,55	8,65	7,59	7,02	7,09
35-39 év közötti	fő	64,25	45,00	31,75	27,75	19,50
	%	14,12	11,89	10,26	11,46	9,06
40-44 év közötti	fő	51,00	44,25	36,25	34,50	21,75
	%	11,27	11,69	11,72	14,25	10,11
45-49 év közötti	fő	53,00	36,50	28,50	23,00	19,75
	%	11,71	9,64	9,21	9,50	9,18
50-54 év közötti	fő	43,00	43,00	34,75	28,75	17,75
	%	9,50	11,36	11,23	11,88	8,25
55-59 év közötti	fő	72,25	60,25	44,00	35,75	20,25
	%	15,97	15,92	14,22	14,77	9,41
59 év feletti	fő	21,75	28,25	40,50	43,50	42,25
	%	4,81	7,46	13,09	17,97	19,65

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A gazdasági válság hatására, 2009. évben drasztikusan megnőtt a regisztrált álláskeresők száma. A legmagasabb arány 17,1% volt 2009-ben a 36-40 éves korcsoportban. Ezt követően folyamatos csökkenés figyelhető meg szinte minden korcsoportban.

A legalacsonyabb az arány a 20 évesnél fiatalabb korosztályban, ami magyarázható az oktatási, képzési idő meghosszabbodásával. A legrosszabb a helyzet az 59 év felettiek, tehát a nyugdíj előtt állók körében. Vélhetően a kormány által bevezetett munkahelyvédelmi akció az 55-59 éves korcsoport vonatkozásában éreztetheti hatását, ez azonban az 59 év felettiek tekintetében nem látható, sőt jelentős növekedést láthatunk. Ennek oka, hogy az idősebbek már nehezen tudnak elhelyezkedni, valamint az is, hogy a nyugdíjkorhatár-emelés fokozatos bevezetéséhez kapcsolódó „átmeneti időszak” lassan véget ér, így növekszik azon 59 év felettiek száma, akik még kénytelenek munkát vállalni.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2013	236,50	216,00	452,50	n. a.	n. a.	127,74	n. a.	n. a.	28,23
2014	199,50	183,25	378,25	n. a.	n. a.	76,75	n. a.	n. a.	20,29
2015	170,25	139,00	309,25	n. a.	n. a.	97,01	n. a.	n. a.	31,37
2016	135,00	107,00	242,00	n. a.	n. a.	92,35	n. a.	n. a.	38,16
2017	127,25	87,75	215,00	n. a.	n. a.	74,49	n. a.	n. a.	34,65

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ez a táblázat azt mutathatja, hogy hány olyan álláskereső van, akiknél fennáll a veszélye annak, hogy nem tudnak visszailleszkedni a munka világába. Tapasztalat ugyanis, hogy minél hosszabb a tartós munkanélküliségben eltöltött idő, ez már egyre nehezebb.

Láthatjuk, hogy bár a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya valamelyes növekedett az elmúlt években, az abszolút számokat tekintve jelentős csökkenés tapasztalható, mindössze valamivel több mint 70 fő az, aki tartósan munkanélkülinek tekinthető.

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	868	844	1712	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2013	850	869	1719	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	8,00	0,46
2014	855	844	1699	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	6,00	0,35
2015	839	824	1663	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	5,75	0,34
2016	850	812	1662	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	4,50	0,27
2017	851	815	1666	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	4,25	0,25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők továbbra sem képviselnek jelentős arányt, a 18-29 éves korosztályban a számuk 2017-re a 2013-as szám felére, 4,25-re csökkent. Ez a tendencia összhangban van a regisztrált munkanélküliek számának csökkenésével.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A munkanélkülivé válás egyik oka az alacsony iskolai végzettség ill. nem megfelelő képzettség, ezért célszerű megvizsgálni a lakosság összetételét e szempont alapján.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
2011	9 535	4 961	4 574	9 117	4 651	4 466	418	4,3	310	6,2	108	2,4
2017	9927	5146	4781									

Forrás: TelR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatgyűjtés

Az iskolai végzettségre vonatkozó adatok teljes körű felvételére csak népszámlálások alkalmával kerül sor. 2011-ben a 15 évesnél idősebb lakosság 4,3 %-a nyilatkozta azt, hogy nem végezte el az általános iskolát, ez a szám várhatóan tovább fog csökkenni.

Az általános iskolai képzettséggel sem rendelkező nők aránya a 15 évesnél idősebb lakosság körében jelentősen nagyobb az ugyanebbe a korcsoportba tartozó férfiakénál a 2011-es adatok alapján.

A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenésével összhangban – az előző évek tendenciáját követve- csökkenést mutat a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők, mind az általános iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált álláskeresők száma is.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint	
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség
	Fő	fő	fő
2013	452,50	13,00	149,00
2014	378,25	12,00	129,25
2015	309,25	11,50	102,00
2016	242,25	9,00	88,00
2017	215,00	8,00	71,50

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az iskolai végzettséget vizsgálva kiderül, hogy a magasabban kvalifikáltak aránya nagyobb a regisztrált munkanélküliek között, bár számuk 2010 óta valamelyest csökken.

Az alábbi táblázat jól tükrözi, hogy a regisztrált munkanélküliek 2,8-3,7 %-a nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait és mintegy 30 %-ának csak 8 általános iskolai végzettsége van. A Munkaügyi Központ és az önkormányzat is nehezebben tud segíteni azokon, akik nem rendelkeznek szakmával.

Ezen csoport számára egy elmozdulási lehetőséget a felnőttképzésben való részvétel jelenthet. Az iskolai rendszerű felnőttoktatás az iskolarendszer részeként lehetőséget ad arra, hogy a felnőttek, akik az erre hivatott életkorban bármely okból iskolai tanulmányokat nem folytattak vagy újabb igényeikhez képest alacsonyabb fokon fejezték azt be, a közoktatásban és felsőoktatásban elérhető bármely végzettséget megszerezzék.

Az, aki nappali rendszerű iskolai oktatásban nem tud vagy nem akar részt venni, attól a tanévtől kezdve, amelyben a tizenhatodik életévét betölti, a munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglévő ismereteihez és életkorához igazodó iskolai oktatásban kezdheti meg, illetve folytathatja tanulmányait. Az iskolai tanulmányok attól az évtől kezdődően, amelyben a tanuló a nappali rendszerű oktatásnál meghatározott életkori határt betöltötte, kizárólag felnőttoktatás keretében folytathatók.

Településünkön iskolarendszerű képzést biztosító intézmény nem működik, korábban alkalmasszerűen, az érdeklődés függvényében indított az üllői Községi Ház tanfolyamokat.

A felnőttképzésre térségünkben lehetőséget biztosít a Gyömrőn, illetve Monoron működő a Mihály Dénes Szakképző Iskola, mely 2 éves alap-, közép- és felsőfokú szakképzést nyújt.

Az iskola fő célja, hogy magas színvonalú, iskolarendszerű szakmai képzések keretében lehetőséget nyújtson minden tanulni vágyó fiatalnak és felnőttnek. Az iskola elsősorban az informatikai ismeretek oktatását tűzte ki célul, de folyamatosan bővülő kínálatában megtalálhatja mindenki a számára fontos és szükséges képzések tárházát alap-, közép- és felsőfokon. Iskolái nemcsak az iskolarendszerű oktatás keretein belül végzik munkájukat, de vállalják cégek, intézmények, önkormányzatok és szervezetek által igényelt képzések, tanfolyamok megszervezését. A rugalmas munkaszervezéssel maximálisan kielégítik a fellépő igényeket, akár kihelyezett oktatást is vállalnak. Kiemelkedő eredményeik vannak a nyelvoktatás terén, valamint a pénzintézetek dolgozóinak szervezett képzéseik igen népszerűek.

Azok számára, akik nem tudnak vagy nem akarnak a felnőttképzési rendszerbe bekapcsolódni és ezáltal elhelyezkedési lehetőségeiket növelni, segítséget szinte csak a közfoglalkoztatás és az alternatív megélhetési lehetőségek (alkalmi jellegű mezőgazdasági munka) jelenthetnek.

c) közfoglalkoztatás

A 2009. évtől a szociális ellátások egyik fontos változása az aktív korú munkaképes személyek ellátását érintette. Fő célja volt, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbinál fokozottabb mértékben vegyenek részt a közfoglalkoztatásban annak érdekében, hogy rendszeres munkabérhez, jövedelemhez jussanak.

2011 januárjától a közfoglalkoztatás új rendszerében is helyet kapott az önkéntes munka. A bérpótló juttatásra való jogosultság felülvizsgálatánál az álláskeresőnek legalább 30 nap munkaviszonyt kell igazolnia a megelőző évről, vagy úgy, hogy közfoglalkoztatásban vett részt, vagy pedig az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedett el. Amennyiben a jogosult ezeknek a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

Üllő önkormányzata 2011-ben 16, 2012-ben 14 és 2013-ban szintén 14 fő közfoglalkoztatási létszámkeretet kapott. Ennek alapján – a nem teljes éves foglalkoztatás eredményeként – 2011-ben 21 főt 2012-ben 51 főt tudtunk alkalmazni.

A 2013. évtől első alkalommal nyílt lehetőség a téli közfoglalkoztatásra, melynek keretében az önkormányzatnak 92 fő foglalkoztatását tudtuk biztosítani. A következő évben ez 142 főre emelkedett, amelyből 47 főt a roma nemzetiségi önkormányzat foglalkoztatott. 2015-ben még mindig munkát tudtunk 95 főnek, ebből 26 roma származásúnak biztosítani. A közfoglalkoztatás előnyös volt mind a munkavállalónak, mind a munkáltatónak. A munkavállaló helyben elhelyezkedhetett és munkajövedelemre tehetett szert, míg a munkáltató többlet munkaerőhöz juthatott kedvező feltételek mellett is.

Ebben az időszakban – annak ellenére, hogy önkormányzatunk magas közfoglalkoztatási kerettel rendelkezett – a munkanélküliek „harcoltak” ezekért az álláshelyekért.

A közfoglalkoztatásnál a munkáltató számára elsődleges szempont a megbízhatóság és a megadott feladatra való alkalmasság, ezt követi a személyes körülmények mérlegelése, a hátrányos helyzet számbavétele. Üllőn – tekintettel a település lakosságszámára- nagyrészt ismertek az önkormányzat előtt az aktív korú munkanélküliek személyes problémái és mindig igyekeztünk a közfoglalkoztatásnál nagy súllyal figyelembe venni a hátrányokat. Így előnyt élvez az, akinek nincs a családjában kereső személy vagy gyermekről kell gondoskodnia. Nagyobb számban kerültek foglalkoztatásra a nők, akik az irodai kisegítő, takarító feladat ellátásában hasznosak.

Ebben az időszakban olyanok is bevonásra kerültek a közfoglalkoztatásba, akik korábban inaktívak voltak, tehát aktívan nem kerestek munkát.

2016-ban a közfoglalkoztatottak aránya Pest megyében, így településünkön is csökkent. Megváltozott ugyanis a közfoglalkoztatás célja. Már nem az volt az elsődleges szempont, hogy az álláskereső visszakerüljenek a munka világába, hanem az, hogy a közfoglalkoztatásból kikerüljenek a nyílt munkaerőpiacra. E célt szolgálta, hogy 2016. január elsején nem emelkedett a közfoglalkoztatási bér, így növekedett a különbség a minimálbérhez képest, továbbá előtérbe kerültek a különböző képzési programok különösen a fiatalok körében. 2017-2018-ra már mindössze csak 14-15 foglalkoztatására volt lehetőségünk.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői igen kedvezőek településünkön. Budapest közelsége, a közlekedési lehetőségek (vonat, távolsági busz) elősegítik a foglalkoztatáshoz való hozzáférést. Bármelyik közlekedési eszközzel mintegy fél óra alatt bejuthatunk a fővárosba.

Településünkön mintegy 1.000 vállalkozás működik. Az elmúlt években Üllőn két ipari parkban létesültek logisztikai központok raktárbázisok. A nagyobbak a SPAR logisztikai Központ, az Oriflame, a Rossmann, a DHL, az Auchan logisztikai központja.

A letelepülő cégek szinte versengenek a munkaerőért, sőt sok esetben a helyi munkaerő helyett vidékről, távolabbi településekről szállítják ide a dolgozókat.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Helyben nincsenek a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok, de Monoron, Gyömrőn elérhetőek ezek a lehetőségek (munkaügyi központ képzései, felnőttképzés) Továbbá a főváros közelsége nagyban segíti a fiatalok elhelyezkedési esélyeit, életkezdésüket.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Településünkön hosszú évek óta működik a Civil Érték Egyesület (korábban Mozgáskorlátozottak Egyesülete) amely létrejöttkor fő céljának tekintette és tekinti ma is a fogyatékos, elsősorban mozgásfogyatékos személyek egyéni és társadalmi helyzetének segítése.

E cél elérése érdekében igen kiterjedt egyéni és közösségi érdekképviselési tevékenységet folytatnak, speciális segítségnyújtási, szolgáltatási tevékenységet végeznek fogyatékos személyek szociális alapellátásában, az információhoz való hozzáférés, a fejlett infrastruktúra használatában és foglalkoztatási rehabilitációs kérdésekben.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzati saját fenntartású intézményeiben a foglalkoztatottak száma 164 fő. Közülük tudomásunk szerint sem mélyszegénységben élő sem roma származású személy jelenleg nincs. Ugyanakkor a településüzemeltetési feladatokat ellátó 100 %-ban önkormányzati tulajdonú kft. 4 (3 nő 1 férfi) roma származású dolgozót foglalkoztat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzat és az intézményei kiemelkedően humánus szemléletű munkahelyek, itt egyáltalán nem tapasztalható hátrányos megkülönböztetés. Inkább az elesettek, az átmenetileg nehéz helyzetbe került dolgozók támogatása jellemző. Az önkormányzatnál és intézményeinél nem alkalmazhatók a nyílt munkaerőpiac „farkastörvényei”.

A városvezetés felelőssége, hogy nyitott legyen a problémákra, segítse azok megoldását, hiszen mi közelebb vagyunk az emberekhez, mint egy gazdasági vállalkozás menedzserei.

Más foglalkoztatókkal kapcsolatban erre vonatkozó jelzés nem érkezett, erre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Egyenlő Bánásmód Hatóság képviselője rendszeresen fogadóórát tart hivatalunkban, ilyen jellegű panaszról nincs tudomásunk.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szegénységben élők jelentős részének a fő bevételi forrását a munkanélküliséghez kapcsolódó, valamint a különböző a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások jelentik.

Ezek részben törvényben meghatározott feltételek szerint és mértékben járó, részben pedig önkormányzatok által biztosított támogatások. Ez utóbbiakat településünkön a pénzbeli és természetben nyújtható szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II.7.) önkormányzati rendelet szabályozza.

A következő táblázatok az egyes – munkanélküliséghez kapcsolódó - segélytípusokban részesülők számát, arányát mutatja.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

	Nyilvántartott álláskeresői száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2013. 1. negyedév	500	21	4,20
2013. 2. negyedév	461	23	4,98
2013. 3. negyedév	425	25	5,88
2013. 4. negyedév	424	23	5,42
2013. átlag	452,50	23,00	5,08
2014. 1. negyedév	377	22	5,83
2014. 2. negyedév	388	24	6,18
2014. 3. negyedév	396	24	6,06

2014. 4. negyedév	352	26	7,38
2014. átlag	378,25	24,00	6,34
2015. 1. negyedév	347	28	8,06
2015. 2. negyedév	334	26	7,78
2015. 3. negyedév	303	29	9,57
2015. 4. negyedév	253	33	13,04
2015. átlag	309,25	29,00	9,37
2016. 1. negyedév	261	36	13,79
2016. 2. negyedév	260	31	11,92
2016. 3. negyedév	227	33	14,53
2016. 4. negyedév	220	35	15,90
2016. átlag	242,00	33,75	13,94
2017. 1. negyedév	218	34	15,59
2017. 2. negyedév	224	33	14,73
2017. 3. negyedév	230	32	13,91
2017. 4. negyedév	n . a.	n . a.	n . a.
2017. átlag	224,00	33,00	14,73

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Fentiekből látható, hogy az elmúlt években lényegesen csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma, azonban az álláskeresői segélyben részesülők száma nem alacsonyabb, mint korábban. Vélhetőleg a munkáltatók egyre nagyobb arányban jelentik be az alkalmazottaikat, akik így – a munkaviszonyuk megszűnését követően - jogosulttá válnak munkanélküli ellátásokra, ezen belül álláskeresői segélyre.

Az álláskeresői járadékban részesülő az álláskeresők száma sem csökkent a nyilvántartott munkanélküliek számával egyenes arányban, melynek oka szintén a „fekete” foglalkoztatás háttérbe szorulása.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2013	452,50	73,50	16,24
2014	378,25	53,75	14,21
2015	309,25	42,50	13,74
2016	242,00	40,25	16,63
2017	224,00	42,25	18,86

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2013	23	0,284	124	0,27	6	-
2014	23	0,283	105	0,27	3	-
2015	14	0,175	66	0,21	8	-
2016	61	0,75	51	0,21	9	-
2017	63	0,76	38	0,16	7	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Helyi adatgyűjtés

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere az elmúlt években jelentős mértékben átalakult. A rendszeres szociális segély 2012. évtől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásként folyósítják. Az elmúlt 2 évben történt drasztikus növekedés okának látjuk, hogy az átalakított rokkantsági ellátási rendszerből a felülvizsgálatok során sokan kiestek, akik aktív korúként csak az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti ellátást tudják igénybe venni.

Az FHT jogosultság megszüntetése 30 nap munkaviszony igazolásának hiánya miatti 2016., 2017-es adat becslést szám, tekintettel arra, hogy az adott időszakban valamennyi megszüntetett jogosultság száma áll a rendelkezésre, mely megszüntetéseknél csak az egyik oka a 30 napos munkaviszony igazolásának hiánya. Ezen okból az ellátások kb. 10-15 %-a kerül megszüntetésre a járási hivatal tájékoztatása szerint.

Bár az FHT-ban részesülő személyek száma jelentősen csökkent, továbbra is nehézséget jelent az a szabályozás, hogy egy családban csak egy személy részesülhet foglalkoztatást helyettesítő ellátásban és hogy csak annak a személynek folyósítható, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján, illetve közérdekű önkéntes tevékenységgel.

Az ellátórendszerben bekövetkezett másik változás, hogy 2015-ben a lakásfenntartási támogatásra, a méltányossági ápolási díjra és a méltányossági közgyógyellátásra vonatkozó szabályozást a szociális törvény hatályon kívül helyezte. A törvény szerinti, az aktív korúakat érintő normatív ellátásokon túl a helyi önkormányzatok rendeleti szabályozásuk szerint települési támogatást nyújthatnak. Üllő Város Önkormányzata a 4/2015.(II.27.) rendelete szerint az alábbi települést támogatás körében az alábbi ellátásokat biztosítja:

1. lakhatási támogatás
2. ápolási támogatás
3. gondozási jövedelem kiegészítés
4. rendkívüli települési támogatás
5. gyógyszer támogatás
6. temetési támogatás
7. őszi burgonya juttatás
8. fűtési támogatás
9. vis maior támogatás
10. köztemetés költségeinek elengedése
11. életkezdési támogatás
12. házasságkötési támogatás
13. idősök ünnepi támogatása

Ezen támogatások többsége (11-13 pontban meghatározottak kivételével) a szociális, jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatát követően, rászorultsági alapon kerülnek megállapításra a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került személyek részére.

Az önkormányzat a rendelete megalkotása során igyekezett valamennyi rendkívüli élethelyzetre segítséget nyújtani.

Fentieken túlmenően a Képviselőtestület úgy döntött, hogy a gyermekintézményi térítési díjakból valamennyi igénybe vevőnek 50 %-os kedvezményt biztosít.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

db	összes lakásállomány	bér lakás állomány		szociális lakásállomány		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	4352	n.a.	3				
2014	4365	n.a.	3				
2015	4373	n.a.	3				
2016	4395	n.a.	3				
2017	4442	n.a.	3				

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bér lakás-állomány

Magyarországon továbbra sem elterjedtek a bér lakások, míg az EU államaiban átlagosan a lakók 30%-a lakik bér lakásban, addig Magyarországon országosan 6,5%. Üllőn ez az arány elenyésző, hiszen mindössze 3 db önkormányzati bér lakással rendelkezünk.

b) szociális lakhatás

Településünkön a lakhatás mindenki számára megoldott, nincs hajléktalan a városban. A mélyszegénységben élő réteg lakhatási körülményei szerények, jellemzően komfort nélküli lakásban élnek.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Arra vonatkozóan, hogy a településen vannak-e nem lakás célú, de lakás céljára használt ingatlanok, adatokkal nem rendelkezünk.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatások közül önkormányzatunk a települési támogatás körébe tartozó lakhatási támogatást biztosítja a rászorulóknak részére, melynek változásait a következő táblázat mutatja be.

3.4.3. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2013	267	-
2014	259	-
2015	196	-
2016*	125	-
2017*	92	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar * Saját adat

A lakásfenntartási, majd önkormányzati lakhatási támogatásban részesülők számának az elmúlt három évben történő csökkenése a jövedelmek növekedésének köszönhető. Mivel a jogosultsági jövedelemhatár nem emelkedett az utóbbi időszakban egyre kevesebben jogosultak az ellátásra.

f) eladósodottság

A települési jegyző 2015 szeptembere óta az ingatlan végrehajtási értesítőkből szerez tudomást a lakosok eladósodottságáról, így a korábbi időszakról nincs információnk. Az utóbbi időben nagy mértékben megnövekedett az ingatlan végrehajtások száma, melyek nemcsak hiteltartozások miatt indultak, hanem jellemzően közüzemi díjtartozások miatt. Hivatalunk feladata, hogy a rendelkezésre álló idő alatt megvizsgáljuk, kell-e intézkedést tenni a kilakoltatásra kerülő család elhelyezése érdekében. Pozitívum, hogy senki nem igényelte az ezzel kapcsolatos önkormányzati intézkedést.

g) lakhatás egyéb jellemzői

Külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása:

A település központi belterületén kívül Üllő és Monor között helyezkedik el a Péteri bekötőút kereszteződésénél a Hosszúberek útja, mely belterület besorolású. Itt mintegy 40 ház van, vezetékes vízzel ellátott, azonban szennyvízcsatorna és vezetékes gáz nincs a területen. A megközelítése igen jó, Volánbusz megálló és vasútállomás szolgálja ki a lakosokat.

Három nagy külterületi lakott hely található a városunk környékén, mindegyik a korábbi és jelenleg is használt majorság területén:

- Dóra major, ahol 17, jellemzően az Állatorvostudományi Egyetem tangazdaságának szolgálati lakásaként működő lakóegység van. Vezetékes víz van a területen, szennyvízcsatornával, vezetékes gázzal nem rendelkeznek.
- Pusztalöb, ahol szintén a mezőgazdasági tevékenységhez, állattenyésztéshez kapcsolódóan 9 lakás található, ugyanazokkal a kondíciókkal, mint a Dóra majorban.
- A Hubert tanya 5 lakásába be van vezetve az ivóvíz, szennyvízcsatorna, vezetékes gáz nincs.

A fenti külterületi lakott helyek közösségi közlekedése nem biztosított, menetrendszerinti közlekedési eszköz nincs, reggel és délután az iskolás gyermekeket szállítja busz a városba.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

Városunk egységes településképpel rendelkezik, az itt élő segélyezettek jelenleg területileg egyáltalán nem koncentrálnak, nem alakultak ki szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek, valamint telepek sem. Korábban sem volt szegregátum, nem történt szegregátum felszámolása.

Üllőn mindenki számára egyformán biztosított a közszolgáltatásokhoz, a közműszolgáltatáshoz, valamint a közösségi közlekedéshez való hozzáférés.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Önkormányzatunk a város minden lakosának biztosítja az egészségügyi alapellátását az alábbiak szerint:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi, valamint iskolavédőnői ellátás.

Az egészségügyi alapellátásban - a korábbi 4 helyett - 5 területi ellátásra kötelezett háziorvos, 2 házi gyermekorvos, illetve 3 fogorvos dolgozik. Munkaidőn kívül a városban központi ügyelet van. A védőnői feladatokat 5 védőnő látja el, közülük egy teljes munkaidőben iskolavédőnőként dolgozik. A 2 házi gyermekorvos részmunkaidőben az iskolaorvosi feladatot látja el.

A lakosságszám emelkedésével indokoltta vált az 5. felnőtt háziorvosi praxis kialakítása és működtetése, amely 2015-től megvalósult. (Jelenleg ugyan haláleset miatt betöltetlen ez a praxis, de tartós helyettesítő orvos látja el a körzethez tartozó betegeket.) A lakosságszám emelkedése nem csak a felnőtt háziorvosi ellátás területén jelentett megnövekedett *forgalmat*, hanem természetesen a gyermekorvosok vonatkozásában is jelentősen nőtt az ellátandó beteglétszám, így újabb megoldandó feladat előtt áll önkormányzatunk, mivel szükségessé vált a 3. házi gyermekorvosi körzet kialakítása.

A város jó színvonalú egészségügyi alapellátást biztosít a lakóinak, az egészségügyi szakellátások viszont csak a környező településeken, illetőleg a fővárosban érhetők el.

Üllő város lakosainak járóbeteg-szakellátását évtizedek óta a **Monori Szakorvosi Rendelőintézet** látja el, az intézmény, amely intézmény 2016 április elsejétől miniszteri döntés értelmében a **Bajcsy-Zsilinszky Kórház és rendelőintézet**hez integrálódott és annak telephelyeként működik. Az átszervezés a betegellátás folyamatossága mellett történt és a területi ellátási kötelezettség keretében az alábbi területeken fogadják a betegeket:

- Onkológia
- Tüdőgondozó
- Sportorvos
- Osteoporosis szakrendelés
- Pszichológus
- Plasztikai sebészet
- Mammográfia

Az egyéb vizsgálatokra:

- Hepatológia
- Nőgyógyászat
- Nephrológia
- Hematológia
- Endokrinológia
- Endoscopia
- CT, EMER
- Citológia
- Addiktológia

más településre pl. a vecsési szakrendelőbe, illetve Budapestre kell utazniuk az üllői lakosoknak.

Az utóbbi időben többször változott a területi ellátási kötelezettség, sajnálatos módon településünk számára kedvezőtlenül.

Önkormányzatunk - annak ellenére, hogy nem kötelező alapellátási feladat laboratóriumi ellátás - biztosítja a lakosság számára napi szinten a helyben történő mintavételt. Erre a háziorvosi rendelő épületében kialakított kislaborban kerül sor oly módon, hogy egy szakképzett laboratóriumi asszisztens leveszi a vért, begyűjti a vizsgálandó vizeletmintákat, majd elszállítja a monori laboratóriumba.

Az átszervezés következtében a helyi kislabor nyújtotta szolgáltatást átlagosan naponta 30 fő veheti igénybe a korábbi akár 70 fő helyett, ez jelentős mértékű visszaesést jelent a szolgáltatásban, hosszabb a várakozási idő az előjegyzési listán. Mivel azonban a gyermekek és az idős, mozgásukban korlátozott emberek számára az utazás megterhelő és számtalan kellemetlenséggel jár „csupán egy vérvétel miatt”, így nem lehet kérdés, hogy szükség van helyben erre a szolgáltatásra ezért a jövőben is biztosítani szeretnénk a lakosaink számára.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végzi az önkormányzattal kötött megállapodás alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

A településen 3 közforgalmú (a település lakosságát ellátó) gyógyszertár működik, melyek munkaidőn kívül – bár korlátozott időtartamban - felváltva ügyeletet tartanak, melyek munkaidőn kívül felváltva ügyeletet tartanak. Ez azt jelenti, hogy a napi nyitvatartási idejüket a háziorvosok rendelési idejéhez igazítva határozták meg (hétfőtől péntekig 8.00-19.00 óráig) ezen felül szombaton is nyitva tartanak 8.00-13.00 óráig.

Ezen nyitvatartási időn túl azonban sem éjszaka, sem pihenő- vagy ünnepnapon nincs gyógyszerellátás a településünkön. Egy-egy esetben érkezett állampolgári jelzés önkormányzatunk felé, hogy nem elfogadható egy ilyen nagy városban ez a körülmény, mely szerint van éjszakai orvosi ügyelet a településen, de a felírt gyógyszer kiváltására helyben nincs lehetőség. (Két szomszédos városban Monoron, illetve Vecsésen működik állandó éjszakai ügyeletes gyógyszertár)

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	0	4	2
2014	0	4	2
2015	0	5	2
2016	0	5	2
2017	0	5	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünk egészségügyi alapellátásának korszerűsítése és a szolgáltatás színvonalának javítása, önkormányzatunk kiemelt feladatai között szerepelt a 2013-as helyzetelemezés alapján.

2014 őszén komoly anyagi ráfordítással megújult az orvosi ügyelet, melynek eredményeképpen már **központi orvosi ügyelet** áll a lakosságunk szolgálatára megfelelő személyzettel (1 fő vezető orvos, 4 fő orvos, 4 fő nővér, 4 fő gépkocsivezető) és megfelelő felszereltségű gépjárművel.

A korábbi ún. „sima” orvosi ügyelet mind személyzeti, mind pedig tárgyi feltételeiben sokkal kevesebbet tudott nyújtani.

2015 áprilisától 5-re bővítettük a háziorvosi praxisok számát, amelyre a növekvő lakosságszám miatt, illetve a színvonalas betegellátás érdekében volt szükség.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Legnagyobb értékünk az egészségünk, de sokszor mindezt már csak akkor ismerjük fel, ha bekövetkezett a baj, pedig a megfelelő vizsgálatok rendszeres elvégzésével jelentősen csökkenthető a kockázat. Az országos statisztikai felmérés szerint a hazai felnőtt lakosság 48 %-a nem jár rendszeresen szűrővizsgálatokra.

Ez sajnos településünkre is igaz, pedig városunkban a szűrővizsgálatokat már kisgyermekkorban elkezdik. Ebben a munkában meghatározó szerepe van védőnőinknek, akik biztosítják a gyermekvédelmi ellátás preventív megvalósulását, jelen vannak a legfontosabb életszakaszokban: a gyermekvárás alatt, az újszülött fogadásakor, a családi élet kialakításánál. Fontos szerepük van a nő-, az anya-, a magzat-, a csecsemő-, a gyermek-, az ifjúság- és a családvédelemben.

Feladataik: várandósgondozás, gyermekágyas gondozás, újszülött gondozás hat hetes korig, ezt követően csecsemőgondozás egy éves kor betöltéséig. Egy éves kortól a beiskolázásig kisgyermekgondozást látnak el a védőnők.

A **várandósgondozás** célja a problémamentes terhesség kihordása, egészséges újszülött világrahozatala. Önálló védőnői tanácsadás keretében történik, meghatározott rend szerint, körzetenként külön-külön időpontban, heti egy alkalommal. A védőnői körzethatárok közel azonosak a háziorvosi körzethatárokkal.

A terhesek szakorvosi vizsgálatát a monori szakrendelő nőgyógyászai végzik havonta. (Kivételt képeznek azok a várandós kismamák, akiknek választott orvosuk van, az ő szakorvosi vizsgálatuk a fogadott orvos által történik az illetékes kórházban). Üllő város a budapesti Jáhn Ferenc Kórház szülészetihez tartozik.

Az **újszülött gondozás** keretében az anyát és újszülöttjét a kórházból való távozás után 24-48 órán belül meglátogatja a védőnő és ellátja a családot a szükséges tanácsokkal.

A **csecsemőgondozás** az egészséges fejlődés elősegítése céljából, szintén önálló védőnői tanácsadás keretében történik. Egy éves kortól kezdődik a **kisgyermekgondozás**, amely a beiskolázásig tart.

Védőnőink a preventív munka mellett rendszeresen ellenőrzik a bölcsődés és óvodás gyermekeket, beiskolázás előtt iskolaérettségi felmérést és státuszvizsgálatot végeznek, a gyermekintézményekbe folyamatosan tisztasági vizsgálatot tartanak.

Mindezekon túl, segítséget nyújtanak a családtervezésben és a fogamzásgátlás helyes megválasztásában, kijelenthetjük: jól működő **nővédelmi tanácsadás** keretében. Csakúgy, mint országosan, kiemelt cél városunkban is a nemkívánt terhességek megelőzése, illetve a művi abortuszok számának lecsökkentése.

Az iskolás korosztály szűrővizsgálat az iskolaorvos és az iskolavédőnő végzi, melynek során a testi fejlődés mellett látás-hallás vizsgálatot is végeznek az iskolákban.

A felnőtt háziorvosok betegek körében a jogszabályokban meghatározott rendszeres szűrővizsgálatokat folyamatosan végzik. Ezen túlmenően, vállalták orvosaink, hogy évente két alkalommal - városi rendezvény keretében, előre meghirdetett módon - „rendkívüli” szűrővizsgálatot végeznek a lakosság körében tanácsadással és felvilágosítással, felhívva a figyelmet a betegség-megelőzés fontosságára. Fokozott érdeklődés mellett, nagy sikerrel zajlik ez a program tavasszal a Csülökfesztiválon, valamint ősszel a Sportnapunkon.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Üllő Város Humán Szolgáltató Központ, Óvoda és Központi Rendelő Többcélú Közös Igazgatású Intézmény öt tagóvodájában vállalja az üllői lakóhelyű, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek részidőben történő integrált nevelését az alábbiak szerint:

Csicsergő Tagóvodában:

- Mozgásszervi, érzékszervi, beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása
- megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra visszavezethető vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek ellátása
- megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, vagy súlyos rendellenességével küzdő gyermekek ellátása
- iskola előkészítő csoport működtetése, fejlesztő felkészítő foglalkozások

A Bóbita, Gyöngyvirág, Napraforgó és Pitypang Tagóvodákban:

- beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Településünkön több mint 20 éve működött – különböző szervezeti formában – a nevelési tanácsadó, amely az Üllőn lakó és az Üllő gyermekintézményeibe járó gyermekek /3-18 év/ és családtagjaik ellátására fenntartott, ingyenesen igénybe vehető intézmény volt.

Az utóbbi években a nevelési tanácsadó a Humán Szolgáltató Központ tagintézményének részeként működött, azonban a 2013-as évtől az új köznevelési törvény rendelkezése alapján állami fenntartásba került. Megalakultak a Pedagógiai Szakszolgálatok. A változások következtében megyénként egy pedagógiai szakszolgálati intézmény jött létre, amelynek tagintézményei, járási szinten biztosítják a szolgáltatásaikat, mindaddig, amíg a tanuló a nappali tagozatos középiskolai képzésben vesz részt. Üllő a Vecsési Járás Pedagógiai Szakszolgálatához tartozik, amelynek ellátási területe: Maglód, Ecsér, Vecsés, Üllő.

A Pedagógiai Szakszolgálat feladatai a következők.

Szakértői Bizottsági tevékenység:

- A harmadik életévét betöltött gyermek, tanuló teljes körű pszichológiai, pedagógiai- gyógypedagógiai, továbbá szükség szerint orvosi vizsgálata
- A beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása és az ehhez kapcsolódó felülvizsgálatok elvégzése.
- A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapítása.
- A 18 hónapnál fiatalabb, orvosi diagnózissal rendelkező gyermekek esetében a meghatározott szakértői vélemény elkészítése, hogy minél hamarabb korai fejlesztésben részesüljön az arra rászoruló gyermek.
- Amennyiben sajátos nevelési igény valószínűsíthető, saját vizsgálatának dokumentációját és annak eredményeit, valamint a rendelkezésükre álló egyéb iratokat megküldi a megyei szakértői bizottság részére, ahol megállapítják, vagy kizárják a sajátos nevelési igényt.

Logopédiai ellátás:

- A harmadik és ötödik életévüket betöltött gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrése. A hároméves kori logopédiai szűrés a nyelvi fejlettségre (receptív és expresszív nyelv), az ötéves kori szűrés elsősorban a beszédartikulációra, illetve az írott nyelvi (írás és olvasás) készségekre irányul.
- Artikulációs zavarok, nyelvi zavarok, megkésett vagy akadályozott beszédfejlődés, orrhangzósság, dadogás, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia diagnózisa és terápiája.

Nevelési Tanácsadás:

- Segítség nyújtása a gyermek családi-, és óvodai neveléséhez, a tanuló iskolai neveléséhez és oktatásához
- Pszichés állapot feltárását célzó vizsgálat végezése és szakértői vélemény készítése.
- A prevenciós tevékenység keretében, az óvodai nevelésben részesülő, negyedik életévüket betöltött gyermekek körében a tanulási és beilleszkedési nehézségek megelőzése céljából - a szülő előzetes hozzájárulásával - szűrést végezhet.
- Pedagógiai, pszichológiai támogatást, fejlesztést, terápiás gondozást nyújt a gyermeknek, a tanulónak.
- A komplex pszichológiai és gyógypedagógiai ellátás keretében, terápiás ellátást nyújt a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján (BTM-es gyermekek ellátása)
- Pszichológiai, gyógypedagógiai, pedagógiai tanácsadást biztosít, és konzultációs lehetőséget nyújt a gyermekek, a tanulók szülei, pedagógusai részére.

Az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás:

- Az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás feladata a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el.

A kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása:

- Korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás.

A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás

- A komplex koragyermekkorai prevenció, tanácsadás és fejlesztés, a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és a család társadalmi befogadásának támogatása érdekében. A korai fejlesztés és gondozás tevékenységei a komplex gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai tanácsadás, a kognitív, a szociális, a kommunikációs és a nyelvi készségek fejlesztése, a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás.

A konduktív pedagógiai ellátás

A központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása. A konduktív pedagógiai ellátás az óvodai neveléshez, iskolai neveléshez és oktatáshoz kapcsolódóan, vagy egyéni fejlesztő foglalkozás keretében nyújtható.

A Pedagógiai Szakszolgálat igénybevétele ingyenes.

Önkormányzatunk fontosnak tartja a mozgásszervi fejlesztést és rehabilitációt így, gyógytornász szakember által (vállalkozói szerződéses jogviszonyban) biztosítja a gyógytorna lehetőségét orvosi javaslat alapján az érintett gyermekek és felnőttek részére. A foglalkozások csoportos tevékenység formájában, tornatermi körülmények biztosításával zajlanak, heti két alkalommal, két turnusban. Jelenleg 22 gyermek és 60 felnőtt (18-80 éves korosztály) veszi igénybe ezt az egészségügyi szolgáltatást. Az évek alatt folyamatosan emelkedett a létszám, kellemes hangulatban telnek a tornaórák és az érezhető eredményessége miatt nagyon hasznosnak értékelik a résztvevők.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat – közbeszerzési eljárás eredményeként – a Junior Vendéglátó Zrt-vel kötött szerződést az óvodás és iskolás gyermekek, valamint a szociális étkeztetésben részesülők napközbeni ellátására. A tevékenység ellátása során alapvető követelmény a vonatkozó OÉTI táplálkozás-egészségügyi ajánlás betartása. A szolgáltatás minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat mindig is fontos feladatának tekintette a sport valamennyi társadalmilag hasznos funkciójának (egészségmegőrzés, ifjúság erkölcsi nevelése, személyiségformálás, közösségi együttélés, szórakozás, szórakoztatás) érvényesülését. Ennek érdekében támogatja az ezt szolgáló intézményi fejlesztéseket (pl. óvodai tornaszobák kialakítása), valamint a településen működő sportszervezeteket (Üllő Se., Diáksport Egyesület, Üllői Városi Kézilabda Sport Klub, Tori Judo Klub), amelyek különböző szintű nemzeti bajnokságban szerepelnek.

A települési sportélet fejlődésének nagy lendületet adott, hogy 2007-ben átadásra került a Városi Sportszarnok, amely alkalmas nemzetközi szintű rendezvények lebonyolítására is rendszeresen helyt ad, valamint 2009-ben a Városi Sporttelep, ahol a labdarugó pálya mellett strandröplabda pálya is kialakításra került.

2017-ben fedett lett a focipálya körüli lelátó és a fa ülések korszerű, műanyag székekre lettek kicserélve, valamint az áramfogyasztás csökkentése érdekében napelemek kerültek felszerésre. Ezek a korszerűsítések a TAO pályázaton elnyert támogatásból és az önkormányzat által biztosított önrész segítségével valósultak meg.

A Sportszarnokban szintén TAO pályázat eredményeképpen megújult a küzdőtér burkolata és a világítás korszerűsítése is megtörtént.

2012-ben kialakításra került egy szabadidőpark, majd hamarosan még egy a város másik részén és 2017-ben szabadtéri, fedett kondiparkot vehetett birtokba a fiatal felnőtt lakosság. Mivel igény merült fel a nyugdíjasok részéről, 2018-ban ennek a korosztálynak megfelelő sporteszközöket (elliptikus sétalót, sí-gyaloglót, derékmozgatót, váll ízület-lazító gépet) is felállítottunk a Cigriben lévő szabadidőparkban.

Ez évben már 5. alkalommal került megrendezésre a városi Sportnap, melynek keretében sportágválasztást elősegítő egész napos rendezvényen ismerkedhetnek a fiatalok különböző sport kategóriákkal, a meghívott vendégek között olyan közismert, eredményes sportolókkal találkozhatnak a gyerekek, akik példaképül szolgálnak számukra és a velük való személyes találkozás inspirálóan hat a sport iránt.

Ehhez az eseményhez kapcsolódva került átadásra idén szeptemberben az iskolán udvarán egy rekortán focipálya, előző évben a Gyöngyvirág téri óvodában fedett ovifoci pálya.

Minden év októberében megnyitja kapuját városunkban a mobil jégpálya, ahol az önkormányzat támogatásával az iskolás gyermekek iskolai tornaóra keretében ingyenesen vehetik igénybe a szolgáltatást.

Településünk minden évben csatlakozik a Kihívás Napi rendezvényekhez, amely megmozgatja a város minden korosztályát. Nagy sikerrel zajlott 2018. tavaszán az első városi futónap. A „Fut az Üllő” elnevezéssel meghirdetett sporteseményen közel négyszázan álltak rajthoz. (a különböző távot óvodástól nyolcvan évesig teljesítették) A sikeres rendezvényhez több üllői cég nyújtott támogatást, anyagi és tárgyi eszközök felajánlásával.

Úgy gondoljuk a sport segíthet a hátrányos helyzetű csoportok (szegények, romák, nagycsaládosok, fogyatékkal élők) felzárkóztatásában is, hiszen lehetőséget nyújthat a könnyebb társadalmi beilleszkedésre, adottságaik kibontakoztatására és fejlesztésére. A sport révén elsajátíthatók az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek, lehetőség nyílik a kiemelkedésre, az önmegvalósításra, valamint az elért sikerek, örömök pozitívan hathatnak környezetükre is.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Üllői Humán Szolgáltató Központ biztosítja az állampolgárok számára a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Az intézményben a preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociálismunka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások közé tartozik az idősök nappali ellátása, melyet a társult önkormányzatok által fenntartott Gyömrő és környéke Szociális Szolgáltató Központ nyújtja.

A támogató szolgáltatást az önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján a Civil Érték Egyesület (korábban: Üllői Mozgáskorlátozottak Egyesülete) Támogató Szolgálat látja el.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Néhány évvel ezelőtt egyenlő bánásmód követelményének megsértése tárgyában eljárás indult Üllő Város Önkormányzata ellen. Az eljárás során egyezség született a bíróság előtt a Magyar Antidiszkriminációs Közhasznú Alapítvány és Üllő Város Önkormányzata között az Egészség ház akadálymentesítése érdekében. Ennek alapján 2011-ben sor került menekülési irányjelző fények telepítésére, kontrasztos ajtószínezésre, szennyfogó szőnyegek elhelyezésére, valamint mobil indukciós hurokerősítő rendszer beszerzésére. 2012-ben kiépítésre kerültek a vakvezető sávok, sor került az orvosi asztalok akadálymentesítésére, valamint Braille-feliratos információs táblarendszer kiépítésére.

További feladatunk volt a bejáratok, belső ajtók, lépcsők akadálymentesítése valamint akadálymentes WC-k létesítése, valamint az épület emeleti részének akadálymentesítése (belső emeleti rámpa, felvonó, információs táblarendszer, összecsukható menekítő hordszék beszerzése).

Kiemelt feladataink között tartottuk számon az orvosi rendelőnk felújítását. Sikeres pályázat eredményeképpen 2017-ben jelentős korszerűsítést hajtottunk végre melynek kapcsán megújult a teljes tetőszerkezet, az épület egészén modern hő és hangszigetelt nyílászárók cseréje történt meg, kiépítésre került mozgáskorlátozottak részére is megfelelő WC, és külső lift épült, hiszen a tetőtérben működik az egyik fogászati körzetük betegellátása. Terveink szerint, további egészségügyi szolgáltatásokat szeretnénk

itt elhelyezni, ennek előkészületi folynak a szakhatóságok bevonásával.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításakor pozitív diszkriminációval segítjük a különböző célcsoportokhoz tartozókat. (pl.: szegénységben élők, fogyatékkal élők, idősök)
Jelentős mutatója az egészségügyi ellátásnak a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	199
2014	187
2015	260
2016	216
2017	297

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi statisztika

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

Fentiekből látható, hogy a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 2017-re némi emelkedést mutat az általános egészségi állapot romlása miatt.
Az ápolási díjban részesülők száma az utóbbi 3 évben nem változott jelentősen.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

	ápolási díjban részesítettek száma
2013	40
2014	49
2015	44
2016	mélt.: 9, alanyi:41= 50
2017	mélt.:6, alanyi:36= 42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, járási hivatal adatszolgáltatása, saját adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségeknek fontos, lényeges szerepe van az életminőség javításában.

Közösségek alatt az emberek olyan összefüggő hálózatait értjük, amelyek a lakóhelyük (település, szomszédság), a napi tevékenységüket legnagyobb mértékben kitöltő elfoglaltságuk (oktatási intézmények), munkájuk (munkahelyük), valamilyen életkori (idősök), demográfiai jellemzőik (nők), esetleg közös problémáikra közös válaszokat kereső (önsegítő csoportok) stb. dimenziók mentén „szerveződnek”.

Városunk nagyon színes képet mutat civil szervezetek területén. Az Önkormányzat folyamatosan támogatja e szervezeteket (anyagi támogatás, helyiség biztosítása stb.), ilyen irányú igény esetén képviselteti magát programjaikon, rendezvényeiken, figyelembe veszi véleményüket az őket érintő önkormányzati döntéshozatal során, képviselőik részt vesznek közvetlenül is az önkormányzat munkájában (pl. külsős bizottsági tagként), aktív szerepvállalásukra az önkormányzat számíthat a különböző települési rendezvényeken.

Fontosabb, településen működő civil szervezetek:

Üllői Általános Ipartestület
Civil Érték Egyesület
„Szemünk Fénye” Nagycsaládosok Üllői Egyesülete
Üllői Önkéntes Tűzoltó Egyesület
Üllői Nyugdíjas Egyesület
Napsugár Nyugdíjas Egyesület
Ószirózsa Nyugdíjas Klub (nem bejegyzett civil szervezet)
Üllői Sportegyesület
Pest Megyei Vöröskereszt Üllői Szervezete
Ruhaiipari Természetjáró Egyesület
Merczel Erzsébet Alapítvány – Üllői Mecénás Művészeti Klub
Üllő Polgárőr és Bűnmegelőzési Egyesület
Mirabell Táncegyesület
Üllő-Kenderes Hagyományőrző Egyesület
Üllő Vezér Hagyományőrző Egyesület
Üllői Fotóklub Egyesület
Üllői Városi Kézilabda Sport Klub
Üllői Diák-Sportegyesület
Üllői Sportegyesület
MESE Mindenki Egyért Sportegyesület
Üllői Lövész Klub
Tori Judo Club
Farkas Gyula Tradíció Egyesület
Üllő Te vagy Egyesület
Anima Musicae Kamarazenekar Egyesület

Az önkormányzatnak kiemelten értékes a civil szervezetek munkája, mivel a benne résztvevő emberek kedvtelésből segítenek, tesznek hasznosat szűkebb környezetüknek.

Minden évben különös hangsúlyt fektet önkormányzatunk a helyi közösséget megmozgató, összekovácsoló rendezvények szervezésére. Ennek lehetőségei jelentős mértékben növekedtek, amikor 2013-ban átadásra került a megújult városközpont részeként a Közösségi Központ - mai nevén: **Üllői Kulturális Központ**. Öt év távlatából elmondhatjuk, hogy ez a színtér is nagyon jól funkcionál, az évek során kialakult működési gyakorlat révén az alábbiak szerint járult hozzá a lakosok számára a tartalmas együttlét, művelődés és szórakozás helyi lehetőségének biztosításához.

A fiatalok számára az egyébként mindenkinek szóló kulturális és szórakoztató programok mellett

- a Zenés Nyári Esték egész nyáron zajló szabadtéri ingyenes koncertsorozat
- évenként Utcazenész találkozó (üllői és környékbeli előadók, együttesek részvételével)
- az Iskolai Közösségi Szolgálat teljesítésére lehetőség biztosítása közművelődési rendezvények lebonyolításában való közreműködéssel

A kisgyermekes anyák számára

- alkalmanként babaszínházi előadások,
- heti rendszerességgel ringató baba-mama foglalkozások,
- bábos mesekuckó,
- valamint a baba-mama klub összejövetelei, amelyek lehetőséget teremtenek közös játékos kikapcsolódásra, praktikus ismeretszerzésre, hasznos és a további esélyek növeléséhez szükséges információk cseréjére.

Felnőttek, idősök számára

- jóga foglalkozás hozzájárul a stressz mentes élethez, a test és a lélek egészségének, harmóniájának megőrzéséhez,
- gerinctorna, amely egészségmegőrzéssel segíti a mindennapi élet és munkában maradás esélyeit,
- gyógytorna az idősebbek, a betegséggel küzdők egészségének óvásához, rehabilitációjuk elősegítéséhez

Fogyatékkal élők számára

- együttműködés a Civil Érték Egyesülettel reprezentatív programjaik lebonyolításában,
- a Szeretetgombóc Klub kézműves alkotásaiból kiállítás rendezése.

Az Üllői Kulturális Központ az eddig kialakult, bevált gyakorlat alapján a jövőben is folytatja a Helyi Esélyegyenlőségi Program feladatainak ellátását, nyitott az új ötletek lehetőség szerinti megvalósítására.

Továbbra is működő és kedvelt közösségi színtér a Kiss **Sándor Művelődési Ház** mely intézmény a Helyi Esélyegyenlőségi Program” ellátásához az alábbiak szerint járul hozzá:

Fiatalok számára:

Táncsoportok működtetése:

- moderntánc csoport
- néptánc csoport

Tehetséggondozás:

- gerART Stúdió (festő szakkör)
- Fotóklub (gyűlések, előadások, kiállítások)

Idősök számára:

Mindhárom nyugdíjasklub foglalkozásaihoz ingyenesen biztosítják a helyszínt, segítik báljaik, rendezvényeik sikeres lebonyolítását.

Vallási felekezetek:

- Együttműködnek a Hetednap Adventista Egyházzal (filmvetítések, találkozók)
- Részt vállalnak a Baptista Szeretetszolgálat karitatív tevékenységéből.

Fogyatékkal élők:

- Hosszú távú terveik közt szerepel, fogyatékkal élő, érettségizett, részmunkaidős alkalmazása.
- A Vöröskereszttel közösen, évente 4 vöröskereszt bányát bányásztatnak le.
- Együttműködnek a Civil Érték Egyesülettel.

Nemzetiségek számára:

- Együttműködési megállapodást kötöttünk a *Roma Nemzetiségi Önkormányzattal*. Segítik rendezvényeiket (Ki mit tud? Roma Kulturális Nap, Mikulás, Roma Holokauszt Emléknapja, fotókiállítások, kézműves foglalkozások. Közös rendezzük a Magyar Kultúra Napját.
- Felvették a kapcsolatot *határon túl élő fiatalokkal*. Lehetőséget teremtenek számukra az anyaország jobb megismeréséhez. Részt vesznek vendéglátásukban, programjaik szervezésében a Kenderes Hagyományőrző Egyesület, illetve az Árpád Fejedelem Általános Iskolával közösen. (táncházak, előadások, kirándulások...)

Nehéz anyagi körülmények között élők segítése:

- Jótékonyági rendezvények adománygyűjtés céljából (bálok, előadóestek)
- Ruha-, és élelmiszergyűjtés, valamint osztás, a Roma Önkormányzattal, a helyi Vöröskereszttel, illetve a Baptista Szeretetszolgálattal együttműködve.
- Könyvek, folyóiratok gyűjtése, közkinccsé tétele
- A szociálisan rászoruló gyermekek rendezvényeinket ingyenesen látogathatják. (Zenés Néprajzi Barangolás, Gyermekszínházi-, és bábelőadások, koncertek
- Jézuska járat

VARGHA GYULA VÁROSI KÖNYVTÁR

A könyvtárunk a település közösségi életének egyik fontos színtere, amely kiemelkedő fontosságúnak tartja az esélyegyenlőség, az egyenlő esélyek biztosítását.

Néhány évvel ezelőtt könyvtárunk új utak keresésével kezdte átformálni szolgáltatási arculatát, egy korszerűbb, a könyvtárak erőteljesen átalakuló funkcióinak jobban megfelelő könyvtári működés felé. Mindezt nem elsősorban a különböző nemzetközi egyezmények és irányelvek miatt érezték fontosnak, hanem saját látogatói körük és tágabb működési területük lakóinak igényei indítottak el ezen az úton. Szeretnének többet adni a hozzájuk fordulóknak, és szeretnének könnyebben elérhetővé és gazdagabbá tenni szolgáltatásaikat. Még nagyon az elején járnak, de látjuk, hogy a cél megvalósítható, az irány pedig helyes.

Ennek érdekében évek óta szőnyegmentes, sima közlekedési felületet biztosítanak látogatóinknak, hogy ezzel is segítsék, a bottal, kerekesszékekkel közlekedőket és a gyengén látókat egyaránt. Az eligazító táblák megnövelt számával, és a szép új, könnyen elérhető polcrendszerrel is a könnyebb tájékozódást támogatták, valamint a keskenyebb polcok most már azt is lehetővé teszik, hogy akár babakocsival vagy kerekesszékekkel is megközelíthető az épületen belül a mozgáskorlátozottak számára kialakított mosdó, amelyben egy falra szerelt pelenkázó is helyet kapott. Az épület akadálymentes megközelítési lehetősége már évekkel ezelőtt kialakításra került.

Öregbetűs könyvállományukat rendszeresen bővítik, valamint a hangoskönyvek iránt megnövekedett kereslet is állomány bővítésre sarkallta őket.

A partnerközpontú működés érdekében folyamatosan lehetőségük van az olvasóknak igényeik megfogalmazására, amelyek alapján igyekeznek kibővíteni szolgáltatásaikat. Ennek eredményeként hetente 1-2 alkalommal helyet biztosítanak olyan egyedülálló lakosoknak, akik szeretnek kártyázni, hogy náluk összejöhessenek játszani.

Művészet-terapeuta szakember irányítása mellett rendszeres foglalkozásokat tartanak időskorú, és munkanélküli olvasóik számára. A roma gyerekekkel tervezett tematikus foglalkozásokat, a Kiss Sándor Művelődési Házban rendezte meg a Roma Önkormányzat.

A városban működő Civil Érték Egyesülettel közösen, - akik a fogyatékkal élők támogatására és számukra munkahelyek teremtésre jöttek létre – a Helytörténeti Gyűjteményben biztosítanak helyet közös együttlétre, ahol mentálhigiénés szakemberek segítik a különböző mértékű értelmi fogyatékos emberek foglalkoztatását.

A könyvtárban található számítógépeken segítik az érdeklődők digitális írás-olvasás fejlesztését, számítógép-használatot. Partnerségben működünk olvasóinkkal, irodai szolgáltatásainkkal segítik őket hivatali, egészségügyi, oktatási ügyeik intézésében.

Jó kapcsolatot ápolunk az általános iskolával, ahonnan rendszeresen érkeznek hozzánk gyermekcsoportok az ún. speciális osztályokból is. Játékos foglalkozások keretében ismertetik meg őket a könyvtárhasználattal. Könyvajánlókat állítanak össze, az egyszerűbb nyelvezetű, számukra is könnyen érthető olvasmányokból.

A kiállítóteremben évente több alkalommal szerveznek különféle képzőművészeti kiállítást, amelyek alkalmával lehetőséget biztosítanak művészet-terapeuta általi tárlatvezetésre, foglalkozásra. Ezekre az alkalmakra óvodás, iskolás, ép és fogyatékos gyermekek egyaránt meg szokták hívni, közelebb hozva egymáshoz az ép és a sérült gyerekeket, hogy a jövőben érzékenyebbek, toleránsabbak legyenek az életben. Az idei évben a Down Alapítvány alkotóinak kiállítása gazdagította kínálatunkat.

A könyvtárnak e szociális funkciója lehetővé teszi a fogyatékkal élők integrálódását, a könyvtár a legmegfelelőbb hely arra, hogy a társadalomba való beilleszkedésüket segítse.

A könyvtártól távolabb élők könyvhöz jutását a város hét pontján kihelyezett könyves házikkal ún. Olvas-Lak-kal segítik, amelyek könyvekkel való feltöltését folyamatosan felügyeljük. A könyvek ezekből a házikókból ingyenesen vihetők el.

Fontos számukra, hogy a városban, és környékén élő minden ember számára egyenlő módon tegyék lehetővé az információhoz és tudáshoz való hozzáférést.

Könyvtár-látogatottsági adatok az elmúlt öt évben

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Látogatók száma	10003	11129	10348	8553	5747

A csökkenő tendenciát mutatószámok értékelése során fontos megjegyezni, hogy ezek a statisztikai adatok nem a valós helyzetet tükrözik, ugyanis az egyre több olvasó él a könyvtár szolgáltatások online elérhetőségének lehetőségével, így a személyes megjelenés nem szükséges.

Az alábbiakban kiemelünk néhány olyan civil szervezetet, amelyek aktív tevékenységükkel nagyban hozzájárulnak helyi esélyegyenlőségi céljaink megvalósításához:

Üllő-Kenderes Hagyományőrző Egyesület

2007-ben alakult a tánccsoport, ami 4 éve Üllő-Kenderes Hagyományőrző Egyesületként működik.

A kezdetekhez képest a táncosok száma minden évben emelkedett, kezdetben 24 fő - ma 55 fő.

Örömteli, hogy az eredeti célkitűzésüknek megfelelően sikerült a népművészet széleskörben való terjesztése és megszerettetése városunkban, erre méltán büszke az egyesület vezetője Majorosi Marianna Kossuth-díjas énekes, táncművész, pedagógus, a Csík zenekar tagja.

Az egyesület szervezésében, önkormányzati támogatással kétfévente megrendezésre kerül a Mihály napi sokadalom, Mariannának köszönhetően a városi óvodákban több mint 100 gyermek vehet részt rendszeres néptánc oktatásban, évente 2-4 alkalommal élő zenés néprajzi műsort szolgáltatnak és szinte minden városi rendezvényünkön fellépnek az egyesület tagjai, kicsik és nagyok.

8 éve minden nyáron 3-5 napos tánctábort szerveznek, nagy sikerrel.

Van már saját jelmeztáruk és ehhez egy raktár, ami kislétszámú foglalkozásokra, kiállításokra is alkalmas.

Üllő Vezér Hagyományőrző Egyesület

Az Egyesület alapítói 2009-től alkotnak egy közösséget, mely 2012-ben kapott bejegyzett egyesületi formát. Tevékenységükhöz fűződik a Trianon-kereszt és a városvégi rovas táblák ötlete és megvalósítása. Részt vettek Üllő életfája előkészítésében és faragásában, valamint a felállításakor megszervezték a megemlékezést. Az egyesület kiemelkedő, városi rangra emelkedett rendezvénye az Üllő Vezér Nap, amely bekerült az Üllői Települési Értéktárba.

Ennek keretében történelmi emlékprogramok, ismeretterjesztő és szórakoztató előadás, népi kirakodóvásár várja az érdeklődőket. A szervezőknek köszönhetően koncertezett városunkban a Szkítia, a Pannonikum, a Magyarock, az Egység zenekar, Kovács Nóri és a Hangos Banda. Láthattuk és élvezhettük a Regélő Fehér Táltos Dobkör, Dévai Nagy Kamilla, Semes-Bogya Eszter előadását, és fellépett Délvidékről a Csalogató Néptáncsoport is.

Előadásokat szerveztek országosan ismert, neves előadók közreműködésével, melyeknek témái: Pozsonyi csata, Pilis titkai, Magyarország története. Olyan filmek vetítését szervezték meg Üllőn, amiket csak ritka alkalmakkor lehet megtekinteni: Lovas íjász, Álom Hava. Kiállításokat rendeztek, mit például: Kertai Zalán képei, Számon-tartva kiállítás, Honfoglalás életképek, Jezsó Ákos könyv bemutató, Bognár István és Semes-Bogya Eszter fafaragó művészek kiállítása. Tizedik századi harci bemutatót szerveztek.

Az egyesület tagjai a szervezői a Hősök terén tartott „Megemlékezés és Tiszteletadás a Pozsonyi Csata Hőseinek” rendezvénynek. Képviselik Üllőt a Magyarok Országos Gyűlése, a Kurultáj, az Ősök Napja programokon is. Üllő Város Önkormányzata segítségével létrehozták a népi gyerekjátszó parkot, mellyel megjelennek a városi rendezvényeken. Segítik a városi intézményeket: Árpád Napokon és a nyári napközis táborban íjászzal, óvodában, hittan táborban népi játszó foglalkozással.

2016-ban Üllő Város Önkormányzata használatukra bocsátotta a régi sport öltöző épületét, melyet belülről felújítottak és kisebb rendezvényközponttá, közösségi házzá alakítottak. Ma már a Turul Ház elnevezés közismert Üllőn. Itt zajlik a ruha- és ételosztás a rászorulóknak és itt gyűjtik az adományokat.

Üllő Város Önkormányzata támogatásával életfát avattak ez évben, a jubileumi X. Üllő Vezér Napon a Sport téren, melyet az Egyesület tiszteletbeli tagja, a neves fafaragó, Semes-Bogya Eszter készített. Üllő Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2018-ban PRO URBE kitüntető cím adományozásával fejezte ki köszönetét az egyesületnek településünkön végzett közösségi munkájukért, hagyományőrző tevékenységükért.

Szemünk Fénye Nagycsaládosok Üllői Egyesülete

A Szemünk Fénye Nagycsaládosok Üllői Egyesülete 1995. októberében alakult, a 23 éves közösség kb. 100 tagcsaláddal működik. Céljuk és küldetésük, hogy segítsék a gyermekeket nevelő családokat és támogassák azokat, akik nehéz szociális helyzetbe kerülnek.

Tagjai a Nagycsaládosok Országos Egyesületének és ezen belül a Közép-Magyarországi Régiójának, aminek Monor a központja. A családok ezáltal kedvezményekben részesülhetnek, országos rendezvényeken, családi napokon vehetnek részt. A helyi egyesület év közben is igyekszik lehetőségeihez mérten kirándulásokat, kézműves foglalkozásokat, napközis táborokat, Farsangot szervezni, kedvezményes Mikulás csomagot biztosítani. Évtizedes hagyomány, hogy az Önkormányzattal közösen rendezik meg a Majálist, a Mikulás ünnepséget, valamint a karácsonyi ünnephez kapcsolódóan a Mézeskalács Fesztivált. Sűrű rendszerességgel – akár hetente – osztanak adományt a településünkön élő családoknak és rászorulóknak.

Nagyon jó kapcsolatot ápolnak a civil szervezetekkel szorosan együttműködve a városi rendezvényeken.

Tagjaik sorába a nagycsaládosokon kívül is bárkit szívesen fogad az egyesület minimális éves tagdíj ellenében akár nyugdíjasként is.

Szeretnénk, ha a fiataloknak lenne egy hely, ahol összegyűlhetnének közös programokra.

Civil Érték Egyesület

A Civil Érték Egyesület fő célja a fogyatékos, elsősorban mozgásfogyatékos személyek egyéni és társadalmi helyzetének segítése. E cél elérése érdekében igen kiterjedt egyéni és közösségi érdekképviselési tevékenységet folytatnak, speciális segítségnyújtási, szolgáltatási tevékenységet végeznek fogyatékos személyek szociális alapellátásában, az információhoz való hozzáférés, a fejlett infrastruktúra használatában és foglalkoztatási rehabilitációs kérdésekben. Céljaik és kialakítandó szolgáltatásaik meghatározásakor az alábbi szükségleteket, igényeket veszik figyelembe:

A fogyatékossgal élők, megváltozott munkaképességűek, valamint tartósan egészségkárosodott emberek érdekeinek védelme és képviselete.

Speciális, a fogyatékossgal élőket és tartós egészségkárosodott embereket érintő információk nyújtása, tanácsadás, ügyintézés segítése.

A mindennapi életvitelt megkönnyítő, a közszolgáltatások elérhetőségét biztosító segítő szolgálat.

A halmozottan hátrányos helyzetű lakosok számára információszolgáltatás az állami támogatási lehetőségekről, segélyekről.

Az egészségi állapotot javító, illetve megőrző gyógytorna foglalkozások.

A foglalkoztatottak számának növelése, a munkaerő-piacról távol lévő inaktív, 45 év feletti és megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatathatóságának javítása.

A munkába járást akadályozó tömegközlekedési problémák megoldásának segítése, saját szállító szolgálat kialakításával.

Üllői Mecénás Művészeti Klub

Az Üllői Mecénás Művészeti Klub 2005 március 25-én alakult 13 taggal, akik között képzőművészek, irodalmárok, kézművesek voltak. A klub létrehozásának célja elsősorban az volt, hogy a helyi hagyományos művelődési színterek (könyvtár, művelődési ház, zeneiskola) mellett más keretek között is bemutatathatóak legyenek különböző művészeti tevékenységek, egyben lehetőséget adva a tehetségek kibontakoztatásának.

Népszerűek és látogatottak szakköreik: kézműves és foltvarró szakkör, művészeti és festő szakkör és gondoskodnak az utánpótlásról is, hiszen az óvodás és iskolás gyermekek foglalkoztatását felvállalva bevonják őket az alkotó tevékenységbe. Számos kiállításukon csodálhatta a közönség a festményeiket, gobelinjeiket, festett üveg tárgyaikat, valamint a Megyeházáról készített méretarányos makettet, amelyet 2017-ben kiállították a Pest Megyei Önkormányzat épületében is. Kiállításainak legtöbbször a Vargha Gyula Városi Könyvtár ad otthont, 2015 márciusában a klub 10 éves jubileuma alkalmával a könyvtár kiállítóterme felvette a klub alapítójának nevét, ettől kezdve Merczel Erzsébet kiállítóterem. Művészeti és tehetséggondozó tevékenységük mellett hagyományosan minden év augusztus 20-i városi ünnep alkalmával vendégül látják a településen élő nyugdíjasokat, a karácsonyi városi rendezvényen forralt borral, illatos teával és zsíros kenyérral várják a városközpontba látogatókat.

Több mint egy évtized elteltével is fáradhatatlanul elkötelezettek a művészetet kedvelők összefogásában, igyekeznek minél szélesebb körben bemutatni kulturális értékeiket, ezáltal népszerűsítve tevékenységüket. Üllő Város Önkormányzata 2013-ban Pro Urbe díjjal tüntette ki az Üllői Mecénás Művészeti Klub szervezetét, ezáltal is elismerve a településen végzett sokrétű, aktív kulturális tevékenységüket.

MESE Mindenki Egyért Sportegyesület

Az Egyesület 2015. őszén alakult azzal a szándékkal, hogy egy szép magyar hagyományörző sportot - az íjászatot - játékonysággal összekötve, beteg vagy sérült gyermekek életét támogassák játékonysági íjászversenyek bevételével. A versenyeken befolyt teljes bevételt átadják a *kiválasztott* gyermek megsegítésére.

A MESE „apukája” Soós László, aki mellé csatlakozott néhány hasonlóan segíteni akaró jóbarát, hogy munkájukkal hozzájáruljanak az Egyesület nemes céljához.

A MESE-versenyek szervezési és egyéb kapcsolódó költségeit a tagok és az esetleges támogatók állják, a nevezési díjakból befolyt összeg és a további felajánlott összegek a helyszínen átadásra kerülnek.

Hisznek abban, hogy az íjászat és a játékonyság összekapcsolása példamutató mások számára és sok segíteni akaró íjász tiszteli meg részvételével az általuk szervezett versenyeket.

Az Egyesület az elmúlt időszakban **7 alkalommal rendezett játékonysági versenyt, ezzel 7 beteg gyermek kezeléséhez, gyógyulásához nyújtottak anyagi támogatást.** Versenyeik nagyrésze Üllőn, a Dóra-majorban került megrendezésre, elsősorban üllői gyermekek közül került kiválasztásra a kedvezményezett. Az aktuálisan támogatandó személyt illetően sürgősség és a rászorultság alapján hoznak döntést.

A szervezet a játékonysági versenyek szervezésén kívül az íjászat iránt érdeklődőknek nyújt lehetőséget a heti rendszerességgel tartott edzéseken, melyeken két íjászként segítésével sajátíthatják el a versenyeken való eredményes részvételhez szükséges tudást.

Rengeteg dobogós helyezéssel büszkélkedhet a csapat, mind hazai, mind nemzetközi versenyen. Országos bajnokságokon, Európa bajnokságokon és Világbajnokságokon is nagyon sok szép helyezést sikerült már begyűjteniük.

Célkitűzéseik között szerepel, hogy minél több tehetséges fiatallal megismertessék és megszerettessék ezt a sportot és a játékonysági versenyek szervezésével a hasznosat a kellemessel ötvözve folytathassák a karitatív tevékenységüket. Mindemellett, azáltal, hogy betekintést nyernek a beteg gyermekek és az őket nevelő családok életébe és őket felkarolva a sport segítségével felhívják a figyelmet a speciálisan nehéz helyzetben lévő családokra, nagyban hozzájárulnak az önzetlen segítségnyújtás iránti szemlélet kialakításához.

Üllői katolikus karitászcsoport

Öt éve alakult helyi csoport az országos Karitászhoz csatlakozva, önkénteseinek száma megközelítőleg húsz fő.

Munkájuk sok nagyszerű eredményt teremt. Az évek óta megrendezésre kerülő Karitászbálok bevételéből és a tartós élelmiszergyűjtéseink eredményeképpen az üllői rászoruló családok közt az adventi és a nagybőjti időszakban (30-50 db) csomagot osztanak szét rendszeresen. Munkájukkal és hitükkel általuk áldásban részesülnek azok a testvéreik, akik rászorulnak a támogatásra, a felebaráti szeretet konkrét megmutatkozására.

Az egyházmegyei karitászszerű segítségével olyan gyerekeket tudnak minden nyáron táborba küldeni Drégelypalánkra, akiknek más nyaralási lehetőségük nincs. Hátrányos helyzetű családok részesülnek minden évben a pelenka programban (720db pelenka/család). Az iskolakezdéskor rendszeresen támogatnak négy-öt gyermekes családot. Már több alkalommal segítségükkel vettek részt családok az Erzsébet táborban. Tűzifát biztosítottak rászorulóknak a téli hidegekben.

Üllői Református Egyházközség

Az üllői gyülekezet sokrétű kicsiny közössége törekszik egymás épülésére lenni és másokat is önmaga és Isten megismerésére elsegíteni. Ezen célok megvalósítása érdekében próbálnak különféle módokat, lehetőségeket, alkalmakat találni, hogy minél több embert elérhessenek, akik megtalálják helyüket a világban.

Vannak heti, havi és alkalmi összejöveteleik gyermekek és felnőttek részére. A kapcsolati formák mind szélesebb körét igyekeznek igénybe venni, ezáltal is segítve a hozzájuk fordulókat.

A református gyülekezet életét, mindennapjait, sokszínűségét mutatják be a teljesség igénye nélkül az alábbi programok, alkalmak és egyéb lehetőségek:

Vasárnaponként a felnőtt *istentisztelettel* egy időben *gyermek-istentiszteletet* tartanak a gyülekezeti teremben, az igazán kicsik pedig ez idő alatt *játékos foglalkozásokon* vehetnek részt. A hetenkénti *bibliaórán* a Szentírás tanulmányozása a fő cél, az ismeretek mélyítése, az esetleges igével kapcsolatos félreértések tisztázására van lehetőség fiatalok és idősök körében egyaránt.

Havonta összegyűlnek az egy-egy témáért külön imádkozók az *imaórán*, valamint a céltudatos életet élni szándékozók a *T-csoport* alkalmain, és gondolva az édesanyákra és babákra is létrejött a *baba-mama kör*.

Természetesen rendszeres *hitoktatás* folyik az óvodákban és az általános iskolában, továbbá a *konfirmációt* megelőzően egy 2 éves *előkészítő képzés*, amely a tizenévesek életében egy komoly mérföldkő. Kis létszámú, ám annál lelkesebb *énekkar* időszakos jelleggel működik, akiknek szolgálatában az ünnepi alkalmakon gyönyörködhetnek a jelen lévők.

A közösségben a gyermekek is végeznek szolgálatot, számot adnak előmenetelükről, játszanak, és egyre több alkalommal megörvendeztetik a gyülekezetet a *farsang*, a *hittanзарó istentisztelet*, a *tanévkezdő családi délután*, az *adventi családi délután*, a *betlehemezés* és a *karácsonyi gyermekműsor* alkalmával.

Nyaranta a gyülekezet apraja-nagyja *családi táborozáson* vesz részt, minden évben más helyszínen egy-egy kiválasztott témakört mélyebben megismerve. Az alkalmankénti *kerékpártúrák* és *kirándulások*, *egyházmegyei főzőverseny* és *sportnap* is lehetőséget ad a körülöttük élőkkel való megismerésre, kapcsolatépítésre, beszélgetésre.

A Magyar Református Szeretetszolgálattal együttműködve évente bekapcsolódik a gyülekezet a *Szeretethíd* programba, amely az 1-2 napi önkéntes segítségnyújtást foglalja magába. továbbá a 72 óra kompromisszumok nélkül 3 nap önkéntes munka és az egy doboznyi szeretet élelmiszergyűjtő akció szintén egy újabb lehetőség az önzetlen segítségnyújtásra. Ökumenikusság jegyében nagyon szép együttlétekre kerül sor az evangélikus és katolikus hívekkel együtt az *ökumenikus imahét*, a *női világ imanap* alkalmakon. A tagok kreativitásáról és tehetségéről tesznek bizonyosságot a *koncert-sorozatok*, évente megjelenő *Oltalom* c. újságjuk, *kiállításaik* /Bibliakiállítás, Családháló.pont – Babasarok pályázaton való részvételek; Angyalok a gyerekek szemével – gyermekrajz pályázat/, *kiadványaik* /katicabogár mese/. A közfoglalkoztatási programba való bekapcsolódással több személynek is sikerült segítséget nyújtani, s néhány hónap után volt, aki elhelyezkedett az elsődleges munkaerő piacon, másnak sikerült az itt eltöltött munkaidő után nyugdíjba vonulni.

A másik emberrel való kapcsolat kiépítése és fenntartása érdekében szinte minden kínálózó alkalmat megragadnak, amely akár egy magnókazetta segítségével, e-mail-en, IWIW-en, Facebook-on, a Williams tv – Üzenet c. műsorán, egy ruhavásár alkalmával, egy filmvetítéssel, egy adventi könyvvásáron keresztül is létrejöhet.

A gyülekezetnek van egy alapítványa, a *Megújulás Alapítvány*, amelynek célja az ifjúság és a gyülekezet hitéletének a támogatása. Támogatja a gyülekezet gyermek és ifjúsági programjait, amely főként a tanításban, a gyülekezeti és mozgalmi életben nyilvánul meg. Lehetőségeinek kihasználásával biztosítani kívánja a Szentíráson alapuló kultúra, és ismeret terjesztését és oktatását, a keresztyén erkölcsre való nevelést.

Jó kapcsolatot ápolnak az iskolával, óvodákkal, a katolikus és evangélikus egyházközségekkel és Hivatalunkkal egyaránt.

Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány

Az MRSZ Alapítvány a Magyar Református Egyház 12 éves "gyermeke". A Szeretetszolgálat egy református háttérű, keresztyén alapértékekre épülő, segélyezéssel és fejlesztéssel foglalkozó segélyszervezet.

Meggyőződésük szerint az emberi élet képviseli a világon a legnagyobb értéket, humanitárius eszközeivel fajra, nemre, vallásra, politikai hovatartozásra való tekintet nélkül segít.

Üllő városa és az MRSZ a helyi reformátusságon keresztül került kapcsolatba az elmúlt évben.

Azóta több rendezvényen és jótékonyági akción volt lehetősége a nagyközönségnek az MRSZ adományaival találkozni: 2017-ben a városi karácsonyi ünnepség keretében nagy értékű Béres-csepp adománnyal támogatták a rászoruló üllői családokat, 2018-ban a Mihály-napi sokadalom rendezvény keretében a református templomkertben felállított hatalmas ugrálóvárral kedveskedtek a gyerekeknek.

Több család élvezhette jótékony támogatásukat tartós élelmiszer- és iskolakezdést megelőző tanszeradományokkal. Ezen túlmenően gyógyászati segédeszköz-csomagot, mozgást segítő eszközöket biztosítanak az üllői közösség számára a Humán Szolgáltató Központ közreműködésével.

Nyugdíjas szervezetek

A településen három nyugdíjas szervezet működik – két egyesületi és egy klub formában, összesen mintegy 300 fő tagsággal, fiatal nyugdíjastól a szépkorúig.

Önkormányzatunk anyagi támogatást nyújt programjaik megvalósításához, hiszen évente több alkalommal szerveznek kirándulást, gyógyfürdő látogatást és rendszeres összejöveleket, táncos rendezvényeket, nótáesteket. Nyugdíjas kórusuk rendszeres fellépője városi rendezvényeinknek.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Jó kapcsolatot ápolunk a helyi RNÖ-vel, etnikai konfliktusra nem volt példa településünkön.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

- virágosítás,
- adománygyűjtés súlyos beteg gyermekek külföldi gyógyíttatásához,
- Szeretetgombóc Klub kialakítása és működtetéséhez való jelentős anyagi hozzájárulás,
- Jézuskajarat
- Mindenki karácsonya
- ingyenes ételosztás (évente több alkalommal)
- tartós élelmiszersegély
- ingyenes tűzifa biztosítása
- bölcsőde, óvoda, gyermekorvosi rendelő várótermének társadalmi munkában való szépítése (faldekorálás, padfestés)
- önkéntes szemétszedési akciók
- jótékonyági bálók (sport, ovi, iskola, Szeretetgombóc Klub)

d) közösségi élet szinterei, fórumai:

Kiss Sándor Művelődési Ház, Üllői Község Központ, Vargha Gyula Városi Könyvtár és Kiállító terem, Üllői Városi Sportcsarnok és Sporttelep, továbbá - idényjelleggel - a mobil (fedett) jégpályánk, a sportcsarnok és pálya továbbá a szabadtéri sportterek, játszótereink.
(E szervezetek tevékenysége ill. közösségi szinterek működése az a) pontban részletesen bemutatásra került.)

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiséghez tartozó lakosság száma a népszámlálási adatok szerint 190 fő, ami azt jelenti, hogy a település lakosságának 1,6 %-a vallja magát roma származásúnak.

A roma lakosságot halmozottan érinti, hogy kifejezetten alacsony a foglalkoztatásuk. Többségük csak általános iskolát végzett, s annak befejezése után továbbtanulásukhoz nincs ösztönző erő. Néhány középfokú vagy OKJ-s végzettséggel rendelkeznek, ennek ellenére nehezen tudnak elhelyezkedni, s a munkanélküliség következtében veszélyesen nő az eladósodásuk.

A városban 2010-ben alakult meg először a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely képviseli a város roma nemzetiségéhez tartozók érdekeit. Üllő Város Önkormányzata együttműködési megállapodás keretében biztosítja a működésükhöz szükséges feltételeket.

A nemzetiségi önkormányzat adományok (ruha, cipő, élelmiszer, bútor) révén folyamatosan segíti a hátrányos helyzetű családokat, támogatást nyújt az iskolakezdéshez. Eredményes pályázataik révén olyan helyi programsorozatot valósítottak meg, amelynek célja a roma kulturális események megvalósításán keresztül a cigány nyelv ápolása és fejlesztése, a hagyományok megőrzése, átadása a fiatalabb korosztálynak, a roma kisebbség kulturális örökségének és múltjának megismerése, a különböző kultúrából származó emberek kölcsönös elfogadásának elősegítése. Itt említhető a nemzetközi roma nap, a roma holokauszt megemlékezés, a roma büszkeség napja, az emberi jogok napja, valamint a rasszizmus elleni világnap. Tapasztalatuk szerint a településen a romák – nem-romák többnyire megtanultak ugyan konfliktusmentesen egymás mellett élni, de egymás kultúráját nem ismerik. Meggyőződésük ugyanakkor, hogy a kultúra megismertetése nagyban elősegíti az integrációt, és a vele járó pozitív folyamatokat.

Az RNÖ működése során jó munkakapcsolatot alakított ki a településen működő intézményekkel, civil szervezetekkel, számos program megvalósításában együttműködnek.

Az nemzetiségi önkormányzat évek óta részt vesz a közfoglalkoztatási programban, mint önálló foglalkoztató, lehetőséget biztosítva a nemzetiséghez tartozók munkavégzésére, segítve a családok megélhetését.

Az idén prevenciós programokat szerveztek, ami információval látja el és segíti a gyerekeket és a szülőket a problémák megelőzésében kezelésében, és megoldásában.

Rendszeres programjaik:

- Városi Sport nap, ami 5. alkalommal került idén megrendezésre közös szervezésben Üllő Város Önkormányzatával.
- Roma nap: a roma tradíciók bemutatása, megőrzése, és tovább adása a nyelven, zenén, és kézműves mesterségeken keresztül, az, ami egy olyan identitás tudat és önismereti pozitív személyiség formáló tudást hordoz magában, ami elengedhetetlen a hétköznapiakban.
- A 2018-as évben több alkalommal tudtunk segíteni a kerékpárral közlekedőknek, hogy a KRESZ szabályainak megfelelő felszereléssel legyen a kerékpárjuk felszerelve, ami nagyban segíti a biztonságos közlekedés a gyalogosok, az autósok és a kerékpárral közlekedők számára egyaránt. Az RNÖ adta a felszerelést és a felszereléshez kellő szakembert is, valamint közlekedés biztonsági bemutatókat is szerveztünk.
- Mikulás ünnepség
- Tehetségkutató verseny
- nyári napköziben kulturális és szabadidő programok szervezése
- egyéb sport- és szabadidő programok, kirándulások

Rendezvényeinken több alkalommal részt vett Nótár Ilona előadó, Romano Glaszo Együttes, Makai Sándor kosár és nád fonó kézműves mester.

Fontos és pozitív előrelépés számunkra, hogy az RNÖ által szervezett programokra egyre több nem roma lakos is eljön, érdeklődve várja és vesz részt a legkülönbözőbb eseményeken.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szegény, foglalkoztatásba nehezen bevonható rétegek alacsony jövedelmi, vagyoni helyzete	Szociális ellátások jogosultsági feltételeinek felülvizsgálata, jövedelemhatárok emelése az adóssághalmozás elkerülése érdekében
Romák hátrányos helyzete	Jelenlegi hagyományőrző programok fenntartása és bővítése, különösen a roma nyelvtanulás lehetőségének biztosítása
Szűrővizsgálatok elhanyagolása	Szűrővizsgálatok szervezése a településen

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd 47/2007. (V. 31.) számú határozatával elfogadta a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. E dokumentum fő célja az volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

	fő
Állandó lakosság	11897
Állandó népességből a 0-2 évesek száma	413
Állandó népességből a 3-5 évesek száma	435
Állandó népességből a 6-14 évesek száma	1211
Állandó népességből a 15-18 évesek száma	508

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	18 év alattiak száma a népességben	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2013	2290	18	1	18
2014	2340	15	3	15
2015	2391	25	2	244
2016	2424	17	8	153
2017	2437	25	3	267

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védelembe vett gyermekek száma, az elmúlt években jelentősen nem változott.

A veszélyeztetett gyermekek száma az adatok szerint drasztikus emelkedést mutat, ennek az oka azonban nem a helyzet romlása, hanem az, hogy 2016. január 1-től veszélyeztetett gyermekeknek tekintendő az összes gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény rendszeres pénzfolyósítással nem járó ellátás, jogosultja a gyermekétkeztetésben normatív kedvezményben részesül továbbá évente két alkalommal – augusztus és november hónapban- anyagi támogatást kap Erzsébet utalvány formájában és további, külön jogszabály szerinti kedvezményt vehet igénybe.

Ezen ellátás áttekintése során megállapítható, hogy a rászorultak, köztük a mélyszegénységben élők – amennyiben kérelmezik vagy a jelzőrendszer jelzi a problémát- minden esetben hozzájutnak az ellátáshoz.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesítettek száma
2013	276	n.a.	n.a		233
2014	284	n.a.	n.a		179
2015	232	n.a.	n.a		266
2016	176	n.a.	n.a		151
2017	125	n.a.	n.a		127

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A csökkenés oka az, hogy míg minden évben emelkedett a minimálbér összege, addig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának jogosultsági jövedelemhatára nem változott, ezért egyre kevesebben jogosultak az ellátásra. Sokan be sem adják ill. elutasításra kerülnek a kérelmek. Ezen ok miatt jellemzően az egy ill. kétgyermekes családok támogatása szűnt meg.

a) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

2014. január 1. napjával megszűnt a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás. Ehelyett a települési támogatás körében a rendkívüli települési támogatás hivatott a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő szociálisan rászorult családok megsegítésére.

A rendkívüli települési támogatás naptári negyedévente 1 alkalommal nyújtható, egyszeri összege nem lehet kevesebb, mint 3.000,-Ft és nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, melyet a Bizottság a kérelmező jövedelme, az általa eltartott gyermekek száma, szociális körülményei, rászorultsága, egyéb támogatásai és a kérelemben megjelölt indok figyelembevételével állapít meg.

Itt is igaz az eljárásra a tényleges rászorultság fokozott vizsgálata, a jövedelem nélküli munkanélküli személyektől a munkaügyi regisztráció igazolása.

Ezen kívül említhető még az étkeztetés térítési díjának 50 %-os „átvállalása” amely minden étkezést igénybe vevőt érint, továbbá az életkezdési támogatás. Ez utóbbi, 40.000,- Ft összegű, alanyi jogon járó juttatás 2017-től illeti meg az üllői lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen Üllőn élő újszülöttek családját.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv- ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésbe n részesülők száma
2013	158	103	96	347	0	89
2014	152	115	119	445	0	100
2015	233	105	108	542	0	88
2016	245	118	107	570	0	98
2017	277	71	116	815	0	98

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

2010 után megfigyelhető volt a kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők számának emelkedése. Míg korábban az volt a tendencia, hogy ha az otthon lévő szülő főzött a többi családtagra, akkor nem vették igénybe az ingyenes étkezést. A foglalkoztatottság növekedésével párhuzamos emelkedett az iskolában étkező gyermekek száma, hiszen ellátásuk így biztosítható. 2017-re némi csökkenést mutatnak az adatok, amely adódhat abból, hogy csökken a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma.

Az ingyenes tankönyv a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők és a nagycsaládosok (3 vagy több gyermekesek) részére biztosított ellátás. A jogosultak gyakran azért nem kérik, mert szeretnék megtartani a gyermekek tankönyveit, vagy van a családban átadható könyv.

Az óvodáztatási támogatás 2015. szeptember 1. napjával, a harmadik életévét betöltött gyermek óvodai nevelésben való kötelező részvételének bevezetésével összefüggésben megszűnt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre pontos adatunk, megítélésünk szerint elenyésző számú a nem magyar állampolgárok száma a település lakossága körében.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált lakókörnyezet nincs a településünkön.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Öt betöltött védőnői státusz van településünkön, négy „körzetes” védőnő és egy főállású iskolavédőnő látja el a 6-14 éves korosztályú gyermekeket.

Védőnőink a preventív munka mellett fontos elemei a jelzőrendszernek szorosan együttműködnek a gyermekvédelem helyi intézményeivel (Humán Szolgáltató Központ, Járási Hivatal Gyámhivatala).

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	4+1	228
2014	4+1	221
2015	4+1	221
2016	4+1	221
2017	4+1	224
2018	4+1	231

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

2013-ban egy védőnőre átlagosan 108 fő 0-3 éves gyermek és 111 fő 3-6 éves gyermek jutott, ezen felül 20-22 fő várandós gondozását látták el körzetenként.

2018-ban 115 fő 0-3 éves gyermek és 117 fő 3-6 éves gyermek, emellett 58 fő várandós kismama gondozását látja el egy védőnő a városunkban.

A védőnők leterheltséget vizsgálva megállapítható, hogy az országos átlag alatt, de a jogszabályban meghatározott maximum létszámot látják el.

Tekintettel arra, hogy településünkön új lakóparkok épültek, adott körzetbe a fiatal gyermekes családok beköltözésével aránytalanná vált a védőnői körzetek leterheltsége. Ennek rendezése érdekében körzethatár-módosítást kell véghez vinni ezen a területen.